

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки,
управління та адміністрування

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми

_____ Неізнестна О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

освітньої програми «Місцеві фінанси»

на тему: «Місцеві бюджети та їх роль у реалізації соціальної політики»

Виконав:

Здобувач вищої освіти Долгорук Микита Сергійович _____
(прізвище, імя, по батькові) (підпис)

Керівник: в.о. зав. кафедри фінансів, обліку та оподатку-
вання, к.е. н., доцент Шевченко Л.Я. _____
(підпис)

Кривий Ріг

2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Донецький національний університет економіки і торгівлі
 імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
 Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
 Форма здобуття вищої освіти Денна
 Ступінь магістр
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Освітня програма 072 «Місцеві фінанси»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ Неізнестна О.В.

(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ р.

ЗАВДАННЯ
 НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУВИЩОЇ ОСВІТИ

Долгоруку Микиті Сергійовичу

1. Тема роботи «Місцеві бюджети та їх роль у реалізації соціальної політики»

Керівник роботи Шевченко Л.В., к.е.н., доцент

Затверджені наказом по університету від 31.08.2022р. 245-с

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи: наукова і періодична література з теми дослідження дані мережі Інтернет, монографії, підручники, навчальні посібники

4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити): 1) 1. Теоретичні основи функціонування місцевих бюджетів 2) Сучасний стан та проблеми функціонування місцевих бюджетів (на прикладі міського бюджету міста Кривого Рогу) 3) Шляхи вдосконалення функціонування місцевих бюджетів у сучасних умовах

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): таблиці, рисунки

6. Дата видачі завдання «31» серпня 2022р.

7. Календарний план

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з\п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір напрямку дослідження, аналіз бази та літературних джерел, визначення об'єкту, предмету та завдань дослідження. Формулювання, обґрунтування та затвердження теми кваліфікаційної роботи	до 29.08.2022	
2	Аналіз та узагальнення теоретичних розробок теми кваліфікаційної роботи	до 19.09.2022	
3	Опис методики дослідження предмету кваліфікаційної роботи	до 10.10.2022	
4	Апробація методики аналізу предмету кваліфікаційної роботи	до 01.11.2022	
5	Формування висновків, рекомендацій щодо розв'язання проблем, встановлених в результаті аналізу	до 14.11.2022	
6	Оформлення та представлення роботи на кафедрі	до 27.11.2022	
7	Перевірка кваліфікаційної роботи	до 02.12.2022	
8	Оформлення презентаційних матеріалів, проходження нормоконтролю	до 05.12.2022	

Здобувач ВО

Долгору́к М.К.

Керівник роботи

Шевченко Л.Я.

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі

Сторінок 65

Рисунків 3

Таблиць 5

Найменування використаних джерел 21

Об'єктом дослідження є процес реалізації соціальної політики міста за рахунок коштів місцевого бюджету Кривого Рогу.

Предметом дослідження є визначити механізм реалізації соціальної політики за рахунок місцевого бюджету Кривого Рогу

Мета дослідження є наукове обґрунтування теоретичних засад, розробка методичних підходів та практичних рекомендацій щодо дослідження місцевих бюджетів та їх роль у реалізації соціальної політики.

Основні результати: дослідити та узагальнити теоретичне підґрунтя економічну сутність та значення місцевих бюджетів; визначити особливості реалізації організаційно-правові засади функціонування місцевих бюджетів; провести оцінку розвитку місцевих бюджетів України на прикладі бюджету міста Кривий Ріг, проаналізувати виконання бюджету міста Кривого Рогу за 2020-2021 рік,.

Ключові слова: місцеві бюджети, соціальна політика міста, соціально-економічний розвиток міста.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ.....	4
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	6
ВСТУП.....	7
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ....	9
2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (НА ПРИКЛАДІ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ МІСТА КРИВОГО РОГУ).....	18
3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	54
ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТОК	66

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

1. БКУ - Бюджетний кодекс України
2. ВВП - Валовий внутрішній продукт
3. ГРН - Гривень
4. ЄС - Європейський Союз
5. МБ - Місцеві бюджети
6. МФУ- Міністерство фінансів України
7. Ст.-Стаття
8. С. - Сторінка
9. ПДФО - Податок на доходи фізичних осіб
10. ПКУ- Податковий Кодекс України
11. ОТГ - Об'єднана територіальна громада
12. ТИС - Тисяч
13. ФО - Фізична особа
14. ЮО - Юридична особа

ВСТУП

Визначені в Україні орієнтири на побудову соціальної ринкової економіки, яка є досить поширеною в країнах Західної Європи, зобов'язують концентрації уваги на людині як особистості. За таких умов, завданням держави є створення такого економічного і соціального порядку, який забезпечить свободу і право на індивідуальний розвиток, індивідуальну відповідальність та соціальну захищеність кожній людині. Вагомим чинником соціально-економічного розвитку будь-якої країни є бюджетні видатки, які в умовах демократичного суспільства стають основним джерелом забезпечення життєвих потреб громадян.

Особливого значення нині набувають видатки місцевих бюджетів, велика частка яких спрямовується на фінансування соціальних заходів і які є дуже важливою складовою інвестицій у розвиток людини.

Проблеми фінансування людського розвитку відображені в дослідженнях багатьох вітчизняних вчених, зокрема в працях К. Павлюк, О. Кириленко, І.Луїної, Д. Полозенка, В. Федосова, С. Львовчкіна, С. Юріята інших.

Пріоритети людського розвитку нині активно досліджують такі вчені-економісти, як О. Грішнова, Е. Лібанова, Н. Власенко, О. Власюк та інші.

Однак, в наукових роботах проблеми соціальних видатків і людського розвитку розглядаються розрізнено, відокремлено. Проте існує потреба у повному, системному дослідженні зазначених питань.

«Проблеми людини є домінантою у дослідженнях науковців багатьох поколінь. Ще стародавні мислителі стверджували, що людина є не лише засобом збільшення виробництва, а й найважливішою метою розвитку. Майже до середини ХХ ст. вивчення інтересів людини базувалося на множинності її потреб. Свого часу американський соціолог А. Маслоу зумів розташувати їх за принципом пріоритетності, створивши відому “піраміду потреб”. Базовими, фундаментальними у ній визнано матеріальні (фізіологічні) потреби. Однак, бажання людини не зводяться лише до задоволення фізіологічних потреб, тобто до потреб в їжі, воді, одязі, житлі, відтворенні свого роду. А тому, на вищих щаблях піраміди Маслоу розташував суто соціальні потреби. На вершині цієї структуризації знаходиться найвизначальніша потреба людини – потреба у самореалізації, тобто у розвитку своїх можливостей та здібностей, які спрямовуються на покращення свого життя та добробуту, на виробництво товарів та послуг. Все це свідчить проте, що саме соціальний компонент є визначальним у складній гаммі людських потреб» [1], відображає рівень людського розвитку, є індекс людського розвитку, методологія розрахунку якого базується на трьох основних критеріях, що найповніше відображають ключові можливості у забезпеченні всього процесу людського розвитку: стан здоров'я, рівень освіти і добробут населення. Цим напрямкам у структурі бюджету відповідають видатки на охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і соціальне забезпечення населення. «Для характеристики фінансової складової індексу регіонального людського розвитку в Україні сформовано перелік

показників, що визначають обсяг соціальних витрат місцевих бюджетів (у грн. на 100 тис. осіб), основними серед яких є:

- видатки місцевих бюджетів на освіту;
- видатки місцевих бюджетів на охорону здоров'я;
- видатки місцевих бюджетів на соціальний захист;
- трансферти Державного бюджету» [1].

Отже, беззаперечним є той факт, що МБ і, зокрема, соціальним видаткам із цих бюджетів надається велике значення у реалізації концепції людського розвитку. І це не дивно, адже відповідно до основних положень Європейської хартії місцевого самоврядування, виконання соціальних зобов'язань держави повинно покладатися на ті органи влади, які прямо наближені до громадян та найкраще знають їх потреби. Саме тому значна кількість видатків соціального спрямування (близько 70% у структурі зведеного бюджету України) здійснюються з МБ. Тобто, повноваження органів місцевого самоврядування – це децентралізоване виконання соціальних зобов'язань держави щодо своїх громадян. Діяльність інституту місцевого самоврядування є нормою демократичного розвитку, тому в умовах посилення в Україні євроінтеграційних процесів збільшується навантаження на органи місцевого самоврядування і, на їхню фінансову основу – МБ.

Об'єктом дослідження є процес реалізації соціальної політики міста за рахунок коштів місцевого бюджету Кривого Рогу.

Предметом дослідження є визначення механізму реалізації соціальної політики за рахунок місцевого бюджету Кривого Рогу

Мета дослідження є наукове обґрунтування теоретичних засад, розробка методичних підходів та практичних рекомендацій щодо дослідження місцевих бюджетів та їх роль у реалізації соціальної політики.

Структура роботи: робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків і рекомендацій, списку літератури з 21 джерела. Перший розділ теоретичні основи функціонування місцевих, другий розділ -сучасний стан та проблеми функціонування місцевих бюджетів (на прикладі міського бюджету міста Кривого Рогу), третій -Шляхи вдосконалення функціонування місцевих бюджетів у сучасних умовах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Місцеві бюджети (МБ) – найбільш чисельна ланка бюджетної системи України, яка, відповідно, є її фундаментом. МБ відіграють одну з найважливіших ролей у перерозподілі ВВП, фінансуванні публічних послуг, передусім соціальної спрямованості, здійснюють безпосередній вплив на задоволення різних потреб населення.

У Законі України «Про місцеве самоврядування» місцеві бюджети характеризуються наступним чином: бюджет місцевого самоврядування – «план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування» [7].

Склад місцевих бюджетів України, як і в усьому світі, показує особливості адміністративно-територіального поділу та специфіку функціонування місцевого самоврядування. Згідно із Бюджетним кодексом України (БКУ), місцеві бюджети – це бюджет Автономної Республіки Крим (АР Крим), обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування.

«Бюджети місцевого самоврядування - бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, а також бюджети районів у містах (у разі утворення районних у місті рад)» [3].

МБ є самостійними, і не входять до Державного бюджету України.

Бюджетна система України базується на таких принципах:

1) принцип єдності бюджетної системи України – єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, грошовою системою, бюджетною класифікацією, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності;

2) принцип збалансованості – повноваження на здійснення витрат бюджету повинні відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період;

3) принцип самостійності – Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за бюджетні зобов'язання органів влади АР Крим та органів місцевого самоврядування. Органи влади АР Крим та органи місцевого самоврядування коштами відповідних місцевих бюджетів не несуть відповідальності за бюджетні зобов'язання одне одного, і також не несе за бюджетні зобов'язання держави.

Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади АР Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрямки використання бюджетних коштів відповідно до закону України, правом Верховної Ради АР Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні МБ;

4) принцип повноти – до складу бюджетів включаються всі надходження бюджетів та витрати бюджетів, здійснені відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади, органів влади АР Крим та органів місцевого самоврядування;

5) принцип обґрунтованості – бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного та соціального розвитку України і розрахунках надходжень бюджету, а також витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

6) принцип ефективності та результативності – при складанні та виконанні бюджетів всі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економічної системи, шляхом надання послуг, гарантованих державою, АР Крим, місцевим самоврядуванням, при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

7) принцип субсидарності – розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

8) принцип цільового використання бюджетних коштів – бюджетні кошти мають використовуватись тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями;

9) принцип справедливості і неупередженості – бюджетна система України базується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

10) принцип публічності та прозорості – інформування населення з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів і контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

Тобто, поняття місцевого бюджету можна охарактеризувати як фонд фінансових ресурсів, які перебувають у розпорядженні органів виконавчої влади відповідного органу місцевого самоврядування для виконання покладених на нього функцій, затверджених Конституцією.

«За своєю формою місцевий бюджет – це основний фінансовий план органів місцевого самоврядування, за матеріальним змістом – централізований фонд їх фінансових ресурсів» [4].

МБ – це фонди грошових коштів, призначені для реалізації завдань і функцій, покладених на органи самоврядування.

За рахунок фондів грошових коштів місцевих бюджетів – складової бюджетної системи держави і фінансової бази діяльності органів самоврядування – забезпечується фінансування заходів економічного і соціального розвитку на відповідній території.

Згідно зі ст 43 Конституції України місцеві органи самоврядування здійснюють управління майном, що є у комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і здійснюють

контроль за їх виконанням; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і здійснюють контроль за їх виконанням; установлюють місцеві податки та збори відповідно до закону; утворюють, реорганізують та ліквідують комунальні підприємства, організації, установи.

Узагальнюючи наукові праці вчених-економістів, можна зазначити, що місцеві бюджети це:

- економічна категорія, оскільки бюджет є економічним атрибутом адміністративно-територіальної одиниці;
- фінансова категорія;
- правовий акт, згідно з яким органи місцевого самоврядування отримують право на користування фінансовими ресурсами;
- фінансовий план, (кошторис доходів і видатків відповідних органів влади).

Слід визначити такі основні ознаки місцевих бюджетів, які виділяють їх із загальної системи економічних відносин:

- наповнення дохідної частини місцевих бюджетів прямо залежить від економічного потенціалу адміністративно-територіальної одиниці та суб'єктивно залежить від побудови системи міжбюджетних відносин;
- галузь дії місцевих бюджетів регламентована не тільки Бюджетним кодексом, але й іншими нормативно-правовими актами;
- учасниками бюджетних відносин є, по-перше, місцеві органи влади, а подруге – підприємства, установи та люди;
- забезпечується рух фінансових потоків від платника податків до бюджету і здійснюється бюджетне фінансування установ і організацій, які знаходяться на бюджетному утриманні;
- місцеві бюджети, концентруючи фінансові ресурси на необхідних ділянках напрямках, дозволяють здійснювати державне регулювання регіональною економікою і забезпечують проведення соціальної політики;
- структура місцевих бюджетів визначається адміністративно-територіальним поділом України: кожна адміністративно-територіальна одиниця створює свій бюджет, який є фінансовою основою діяльності місцевих органів влади.

БКУ відносить до поняття «місцеві бюджети» бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування [3]; до «бюджетів місцевого самоврядування» – «бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, а також бюджети районів у містах (у разі утворення районних у місті рад)» [3]. Економічна функція місцевих бюджетів проявляється в їх призначенні. Вони виконують такі функції:

- перерозподільча (через місцеві бюджети відбувається формування, розподіл і використання грошових фондів, які є фінансовим забезпеченням діяльності місцевих органів влади);

— регулююча (місцеві бюджети є дійовим інструментом впливу місцевих органів управління на соціально-економічні процеси в регіонах та важливим чинником господарських перетворень);

— соціальна (місцеві бюджети є основною силою забезпечення соціальних гарантій населення, задекларованих в Конституції України);

— стимулююча (через систему бюджетного регулювання відбувається стимулювання економічної діяльності з метою ліквідації відмінностей у соціально-економічному розвитку регіонів України);

— контролююча (здійснюється контроль над фінансово-господарською діяльністю підвідомчих місцевим органам влади підприємств, організацій, установ);

— інвестиційної, яка в період економічних реформ в Україні має стати однією з пріоритетних, тому що одним з основних чинників стійкого регіонального економічного розвитку є науково-технологічні інновації, застосування яких суттєво змінює обсяги та якість виробництва і споживання, а відтак значно впливає на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць.

Функціонування місцевих фінансів як інструменту реалізації місцевого самоврядування регламентується законодавчими, нормативно-правовими документами; нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України; іншими законами, які регулюють бюджетні правовідносини; нормативно-правовими актами центральних органів виконавчої влади; рішеннями органів АР Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, які ухвалено відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України; Закону України "Про Державний бюджет на поточний рік" тощо.

Першим нормативно-правовим актом, який відновив рух місцевого самоврядування в Україні, заклав передумови для децентралізації бюджетної системи та формування автономних місцевих бюджетів, стала Європейська хартія про місцеве самоврядування [5], яку ратифіковано в Україні 1997 року.

Європейська хартія про місцеве самоврядування була підписана 15 жовтня 1985 року, від імені України Хартія була підписана 06.11.1996, ратифікована – 15.07.1997, а набрала чинності в Україні 01.01.1998. При цьому 16.11.2009 було схвалено Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади.

У ст. 9 Хартії зазначено так - «органи місцевого самоврядування мають право в рамках національної економічної політики на власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень» [5], причому їх обсяг має відповідати функціям, котрі покладаються на органи місцевої влади.

Фундаментальним актом, який закріпив за органами місцевого самоврядування право на певні фінансові ресурси, стала Конституція України від 28 червня 1996 року, яка встановила, що «матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи

місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад» [6].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР) [7] визначає місцеве самоврядування так: «гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України» [7].

Закон закріплює принципи місцевого самоврядування, серед яких відкреслюється принцип правової, організаційної та матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування. Перелік об'єктів матеріальної та фінансової основ місцевого самоврядування, зазначений в законі, дублює їх склад, наведений Конституцією.

Закон застосовується при плануванні та виконанні міських бюджетів та відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу та відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Він складається з п'яти розділів, в яких визначається організаційно-правова основа місцевого самоврядування, матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування. Згідно з третім розділом органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з цим законом і законом про бюджетну систему. Місцеві ради затверджують районні та обласні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів, а також із коштів, залучених на договірних засадах із місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних та культурних програм, контролюють їх виконання.

Унітарність місцевих бюджетів гарантується власними та закріпленими за ними на стабільній основі законом загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону. Втручання державних органів у процес складання, затвердження і виконання місцевих бюджетів заборонено, за винятком випадків, передбачених цим та іншими законами. Також у ст. 62, 63, 64, 65 затверджується участь держави у формуванні доходів місцевих бюджетів, визначаються доходи і видатки місцевих бюджетів та їх збалансування. Ст. 69 "Місцеві податки і збори" дозволяє органам місцевого самоврядування встановлювати місцеві податки і збори. Міські податки і збори зараховуються до відповідних місцевих бюджетів.

Ще одним документом, який підлягає обов'язковому розгляду, є Бюджетний кодекс України- БК [3] (від 8 липня 2010 року № 2456-VI).

Кодексом визначено засади бюджетної системи України, її структуру, принципи, правові засади функціонування, основи бюджетного процесу і

міжбюджетних відносин і відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Бюджетний кодекс України регулює відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та розгляду звітів про їх виконання, і контролю за виконанням Державного бюджету України та місцевих бюджетів; питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу. За з цим Кодексом міськими бюджетами визнаються бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування. Що стосується зведеного бюджету з районним поділом, то він включає в себе показники міського бюджету та бюджетів районів, що входять до складу. У разі, коли місту або району в місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища чи села, зведений бюджет міста або району в місті включає показники бюджетів цих населених пунктів. Місцевим бюджетам приділяється велика увага у тій частині третього розділу Бюджетного кодексу, де визначаються надходження і витрати місцевих бюджетів, а також складання, розглядання, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів.

Також БКУ дозволив розв'язати багато концептуальних проблем, а саме:

- встановив прямі взаємовідносини між державним бюджетом та місцевими бюджетами;

- розподілив дохідні бюджетні джерела між різними рівнями міських бюджетів без застосування механізмів щорічних відрахувань від регульованих податків;

- поділив видатки між ланками бюджетної системи, що дозволило усунути виникнення так званих "непрофінансованих бюджетних мандатів" (наділення державою органів місцевого самоврядування певними зобов'язаннями без підкріплення їх фінансовими ресурсами);

- було встановлено новий механізм розподілу міжбюджетних трансфертів між державним бюджетом і місцевими бюджетами, який передбачав: відтепер доходи і видатки місцевих бюджетів поділяються на два кошики і тільки певна частина доходів і видатків (кошик 1) приймає участь у визначенні обсягу міжбюджетного трансферту;

- усунув проблему "ефекту витіснення", тепер нарощування місцевою владою власних доходів (кошик 2) не призведе до втрачання саме на таку суму дотації з вищого бюджету, або отримання ще меншої суми відрахувань від державних податків, або ж відрахувань більшого обсягу трансферту до державного бюджету.

Закон України "Про місцеві державні адміністрації" (від 9 квітня 1999 року № 586-ХТВ) [8]. Відповідно до Конституції України цей закон визначає організацію, повноваження і порядок діяльності місцевих державних адміністрацій. Також у цьому законі зазначено, що виконавчу владу в областях, районах, районах Автономної Республіки Крим, у містах Києві та Севастополі здійснюють обласні, районні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої

влади да входить до системи органів виконавчої влади. Місцева державна адміністрація здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці і реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою. Особливості здійснення виконавчої влади у містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами країни.

Щорічно законодавство України "Про Державний бюджет України" містить інформацію щодо обсягів міжбюджетних трансфертів – дотацій вирівнювання, додаткових дотацій та субвенцій, – які передаються місцевим бюджетам з метою фінансового вирівнювання територій, збалансування місцевих бюджетів та забезпечення гарантованого державою рівня мінімальних соціальних послуг громадянам.

В умовах сьогодення забезпечення швидкого та збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів України, усунення депресивності окремих територій, підвищення їхньої фінансової спроможності є актуальною проблемою держави Указом Президента України "Про Концепцію державної регіональної політики" [9] від 25.05.2001 № 341/2001 передбачено впровадженн реформ бюджетної системи та міжбюджетних відносин у напрямках:

- упровадження стратегічного бюджетного планування і здійснення фінансового вирівнювання;
- удосконалення механізмів розрахунку і надання міжбюджетних трансфертів;
- зміцнення дохідної спроможності кожного рівня бюджетної системи;
- чіткого розподілу бюджетних повноважень;
- подальшого вдосконалення системи місцевого оподаткування;
- переведення місцевих бюджетів на казначейське обслуговування.

У сучасних умовах бюджетним законодавством встановлено, що основними ресурсами, якими можуть розпоряджатись місцеві органи влади, є доходи місцевих бюджетів, у тому числі місцеві податки і збори, цільові фонди та міжбюджетні трансферти. Крім того, згідно із законодавством надається право місцевим бюджетам отримувати позики та запозичення, здійснювати кредитування. Законодавче і нормативно-правове забезпечення функціонування бюджетної системи України є засобом реалізації бюджетної політики і мірою дотримання фінансової дисципліни у країні.

Для розвитку МБ в Україні необхідно:

- зміцнити фінансову незалежність МБ, а саме: включити : податок на прибуток комунальних підприємств, податок на землю, плату за торговий патент на підприємницьку діяльність та єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва;
- збільшити надходження до МБ, а саме: запровадити податки на нерухомість та багатство для ФО та віднести їх до місцевих податків. Ще одним джерелом надходжень МБ може стати закріплення частки державних податків за МБ. Такими можуть бути акцизний збір з вітчизняних товарів, податок на прибуток та ПДВ.

Основними завданнями Концепції реформування місцевих бюджетів є:

- підвищення ефективності процесу формування видатків МБ та децентралізація управління бюджетними коштами;
- зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування;
- посилення інвестиційної складової МБ;
- впровадження планування МБ на середньострокову перспективу;
- підвищення ефективності управління коштами місцевих бюджетів та посилення контролю і відповідальності за дотриманням бюджетного законодавства.

Всі місцеві бюджети є самостійними, що забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом місцевих органів влади визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети.

На даний час в рамках реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні проводиться активна робота по формуванню спроможних територіальних громад. Бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, матимуть прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. В результаті буде забезпечено виконання одного із напрямків реформи міжбюджетних відносин – перехід від триступеневої до двоступеневої бюджетної системи.

Завдяки реалізації реформи міжбюджетних відносин вдалося досягти таких результатів:

- забезпечено формування нових прогресивних відносин в управлінні бюджетними ресурсами;
- підвищено рівень фінансового забезпечення МБ – дохідна спроможність МБ зросла більше ніж у 2 рази;
- створено умови для органів місцевого самоврядування до нарощування доходів МБ;
- органам місцевого самоврядування надано право самостійно встановлювати ставки місцевих податків в граничних межах, визначених чинним законодавством України, та надавати пільги з їх сплати;
- змінено систему міжбюджетного вирівнювання: механізм балансування видаткових повноважень замінено на новий більш прогресивний, який дозволяє залишати більшу частину коштів на місцях, а саме горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів;
- змінено систему вертикального балансування видаткових повноважень на горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів;
- забезпечено надання якісних суспільних послуг споживачам завдяки розширенню видаткових повноважень органів місцевого самоврядування;

- збільшено інвестиційні ресурси місцевих бюджетів;
- розширено коло місцевих бюджетів, що мають взаємовідносини з державним бюджетом.

Тобто, на законодавчому рівні забезпечено врегулювання питання повної бюджетної самостійності та фінансової незалежності місцевих бюджетів, що відповідає основним завданням Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (НА ПРИКЛАДІ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ МІСТА КРИВОГО РОГУ)

За даними управління Державної казначейської служби у м. Кривому Розі всього до зведеного бюджету міста, враховуючи міжбюджетні трансферти, за 2020 рік надходження склали 6 705 215,0 тис. грн, з них доходи загального фонду – 6 414 982,7 тис. грн, спеціального фонду – 290 232,3 тис. грн.

До міського бюджету надходження у 2020 році склали 6 590 444,9 тис. грн, у тому числі до:

- загального фонду – 6 311 467,4 тис. грн, або 86,7% до плану;
- спеціального фонду – 278 977,5 тис. грн, що складає 101,9% до плану.

Обсяг отриманих офіційних трансфертів з інших бюджетів склав 1 240 576,7 тис. грн, або 99,8% до уточненого плану. Це цільові субвенції з державного бюджету – освітня та медична, для підтримки працівників у галузі медицини, виконання доручень виборців депутатами обласної ради, соціально-економічний розвиток, проведення виборів депутатів місцевих рад тощо.

Виконання показників бюджету у 2020 році ускладнювалося впливом карантинних заходів, які призвели до зниження економічної активності суб'єктів господарювання та недосягнення очікуваного зростання заробітної плати на підприємствах міста. Також, у період карантину, бюджет недоотримав кошти внаслідок тимчасового звільнення платників від сплати деяких податків на державному та місцевому рівнях.

Обсяг власних надходжень загального фонду склав 5 100 068,6 тис. грн. Збільшення доходів у порівнянні з попереднім роком відбулося, в основному, за рахунок податку на доходи фізичних осіб – на 152 371,0 тис. грн, або на 4,9%, акцизного податку – на 54 463,2 тис. грн, або на 31,5%, єдиного податку – на 31 747,2 тис. грн, або на 9,3%, рентної плати за надра – на 22 852,9 тис. грн, або на 32,8%.

Невиконання плану відбулося по таких вагомих джерелах як податок на доходи фізичних осіб – на 18,4%, плата за землю – на 19,9%, єдиний податок – на 13,3%, плата за надання адміністративних послуг – на 15,4%, надходженнях від оренди комунального майна – на 11,7%, тощо. Загальна сума невиконання складає 969 069,7 тис. грн.

По основному бюджетоутворюючому джерелу - податку на доходи фізичних осіб надходження склали 3 245 176,9 тис. грн, або 63,6% власних доходів загального фонду. Невиконання плану на 731 823,1 тис. грн обумовлено впливом карантинних заходів на роботу суб'єктів господарювання та недосягненням запланованого підвищення заробітної плати на підприємствах міста.

З цієї ж причини знизився темп росту надходжень податку у порівнянні з минулими роками: 2018 рік – 129,6%, 2019 – 125,6%, 2020 – 104,9%.

По платі за землю надходження склали 1 062 601,2 тис. грн або 20,8% власних доходів загального фонду. Невиконання запланованих показників на 264 398,8 тис. грн відбулося внаслідок звільнення від сплати за землю за березень поточного року землекористувачів згідно з Законом України №540-IX від 30.03.2020 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)», за листопад згідно з рішенням міської ради з метою підтримки суб'єктів господарювання на період карантину «вихідного дня» та використання підприємствами міста переплати за 2019 рік.

По єдиному податку надходження склали 374 701,1 тис. грн, що на 57 698,9 тис. грн менше планових показників. Це пов'язано з карантинними заходами, які вплинули на функціонування суб'єктів господарювання. Зокрема, відбулося зниження доходів платників III групи і складає 109,5%, тоді як за 2019 року ріст складав 131,7%. А платники I та II груп, діяльність яких була обмежена у період карантину, могли сплачувати податок по зменшеним ставкам, які для них були передбачені рішенням міської ради.

По платі за надання адміністративних послуг надходження склали 17 735,9 тис. грн, що на 3 219,1 тис. грн менше, ніж заплановано. На невиконання плану вплинуло зменшення надання цих послуг у зв'язку з дистанційним обслуговуванням у період карантину.

По акцизному податку надходження склали 227 406,7 тис. грн, що на 34 978,7 тис. грн або на 18,2% більше плану звітного періоду, в тому числі за рахунок:

— акцизного податку з реалізації роздрібної торгівлі алкоголю та тютюну – 127 908,8 тис. грн або 124,9% до плану. Перевиконання плану пояснюється ростом обсягів реалізації алкогольних напоїв та тютюнових виробів;

— акцизного податку з виробленого та ввезеного на територію України пального, який перераховується з державного бюджету – 99 497,8 тис. грн, що на 9 497,8 тис. грн більше плану, так як місту було збільшено частку відрахування цього податку в II півріччі 2020 року порівняно з попередніми періодами.

Відповідно до змін у Податковому кодексі України з 23.05.2020 збільшено ставку за видобування залізної руди з 8% до 11-12%. У зв'язку з цим зросли надходження рентної плати за надра і склали 92 535,1 тис. грн, що на 23 984,1 тис. грн більше, ніж планувалося.

Надходження інших податків, зборів і платежів за звітний період склали 79 911,7 тис. грн або 1,6% від обсягу власних доходів загального фонду. Це платежі за оренду комунального майна, податків на прибуток підприємств комунальної власності, на нерухоме майно, транспортного, державного мита, частини чистого прибутку комунальних підприємств, адміністративні штрафи та інші надходження згідно з законодавством.

В спеціальному фонді міського бюджету власні надходження до бюджету розвитку склали 22 643,2 тис. грн або 115,1% до уточненого плану (19 668,6

тис. грн), у тому числі за рахунок коштів від відчуження майна у сумі 10 587,0 тис. грн (7 800,0 тис. грн), від продажу землі – 6 393,4 тис. грн (6 484,6 тис. грн) та пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту – 5 662,8 тис. грн (5384,0 тис. грн).

Екологічного податку підприємствами сплачено у сумі 58 791,2 тис. грн або 98,1% до плану (зменшилися обсяги викидів у зв'язку із закриттям аглофабрики на ПАТ «Південний ГЗК»).

Власні надходження бюджетних установ склали 141 841,2 тис. грн або 99,8% до уточненого річного плану. Це кошти за здійснення платних послуг, надання в оренду приміщень, реалізацію майна, кошти на виконання цільових заходів.

Надходження до цільових фондів, утворених міською радою, склали 20 809,9 тис. грн за рахунок коштів міського цільового фонду (17 356,0 тис. грн), від розміщення зовнішньої реклами (3 338,3 тис. грн), озеленення (109,6 тис. грн), розвитку гуртожитків (4,8 тис. грн). Аналіз надходжень міського бюджету за 2021 рік (уточнений план та виконання бюджету) представлено у додатку А.

Видатки та кредитування міського бюджету міста Кривого Рогу за 2020 рік з урахуванням використання залишку, що склався на початок року склали 800 850,2 тис. грн, у тому числі за:

- загальним фондом – 5 754 529,6 тис. грн, з них за рахунок:
- власних доходів міського бюджету – 4 608 388,0 тис. грн (що на 188 170,4 тис. грн більше періоду минулого року);
- субвенцій з інших бюджетів – 1 146 141,6 тис. грн або 99,7% від уточненого плану на рік (та на 1 204 145,2 тис. грн менше 2019 року);
- спеціальним фондом – 1 046 320,6 тис. грн, з них за рахунок субвенцій з інших бюджетів – 104 213,3 тис. грн. У складі спеціального фонду обсяг видатків бюджету розвитку склав 834 340,1 тис. грн, що на 161 222,6 тис. грн більше 2019 ро-ку.

За 2020 рік, враховуючи наявні фінансові ресурси міського бюджету 86% коштів загального фонду або 4 949 172,6 тис. грн направлено на вирішення питань соціальної спрямованості, зокрема на:

- оплату праці з нарахуваннями працівникам бюджетної сфери – 2 708 481,0 тис. грн;
- медикаменти та відшкодування витрат, пов'язаних з відпуском лікарських засобів громадянам безоплатно та на пільгових умовах – 178 726,9 тис. грн;
- придбання продуктів харчування – 83 459,4 тис. грн;
- оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 358 109,0 тис. грн, у тому числі бюджетної сфери – 312 345,9 тис. грн;
- трансферти населенню та іншим бюджетам, пільговий проїзд – 360 801,1 тис. грн;
- іншу додаткову дотацію районним у місті бюджетам – 313 163,9 тис. грн;

— реверсну дотацію державному бюджету, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» – 326 243,3 тис. грн;

— фінансову підтримку комунальних підприємств на виплату заробітної плати працівникам та інші соціальні видатки – 620 188 тис. грн.

На фінансування бюджетних установ та соціальний захист населення із загального фонду направлено 3 820 455,4 тис. грн, що становить 66,4% у видатках загального фонду міського бюджету.

Обсяг капітальних видатків за звітний період склав 897 859,8 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів бюджету розвитку 833 760,4 тис. грн (що на 160 842,4 тис. грн більше 2019 року).

У 2020 році всі видатки соціального характеру проведені у повному обсязі, кредиторська заборгованість за соціально захищеними видатками відсутня. Разом з цим, вплив карантинних заходів на виконання доходів бюджету не дозволили у повному обсязі провести інші поточні видатки бюджетної сфери. Станом на 01.01.2021 склалася бюджетна заборгованість по поточних видатках загального фонду міського бюджету в сумі 138 727,5 тис. грн.

Виконання міського бюджету в різних сферах економічної діяльності характеризується наступним:

Освіта, головні розпорядники – департамент освіти і науки, управління культури виконкому міської ради)

Протягом 2020 року на утримання 347 установ освіти (з них 18 мистецьких шкіл) спрямовано 2 653 781,8 тис. грн (у т.ч. на мистецькі школи – 133 034,1 тис. грн), що на 19 058,7 тис. грн більше 2019 року, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 2 558 264,9 тис. грн (у т.ч. видатки по мистецьких школах – 124 934,9 тис. грн), з них за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету на фінансування заробітної плати педпрацівників загальної середньої освіти – 921 101,4 тис. грн, субвенції на надання державної підтримки особам з особливими потребами – 1 122,2 тис. грн, субвенції на здійснення переданих видатків за рахунок коштів освітньої субвенції на інклюзивно-ресурсні центри – 1 479,3 тис. грн; на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 16 677,5 тис. грн; субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 1 951,1 тис. грн;

— спеціального фонду – 95 516,9 тис. грн (з них видатки по мистецьких школах – 8 099,2 тис. грн), у т.ч. власні надходження бюджетних установ – 72 763,4 тис. грн, видатки бюджету розвитку – 22 753,5 тис. грн, з них за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 1 349,3 тис. грн; субвенції з державного бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 3 428,8 тис. грн; субвенції з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду на ремонт та придбання обладнання для їдалень (харчоблоків), обладнання для ресурсних центрів – 5 400,7 тис. грн; субвенції на надання

державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 964,9 тис. грн.

У зв'язку з обмеженим обсягом освітньої субвенції з державного бюджету для забезпечення заробітної плати педагогічним працівникам загальної освіти понад обсяги освітньої субвенції з міського бюджету витрачено 19 970,8 тис. грн.

В цілому із загального фонду бюджету кошти спрямовано на:

— виплату заробітної плати з нарахуваннями, відпускних, матеріальної допомоги на оздоровлення, щорічної грошової винагороди за сумлінну працю – 2 166 878 тис. грн (у тому числі за рахунок субвенцій – 923 702,9 тис. грн.);

— оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 189 016 тис. грн;

— придбання продуктів харчування для дітей, учнів, вихованців закладів освіти – 72 285,2 тис. грн;

— виконання заходів боротьби з COVID-19 – 20 847,2 тис. грн (у тому числі за рахунок субвенцій з державного бюджету – 8 799,7 тис. грн).

В рамках заходів Програми перспективного розвитку освіти міста:

забезпечено безкоштовним харчуванням учнів 1-4 класів, з 5 по 11 класи дітей із багатодітних сімей у загальноосвітніх закладах міста; дітей зі студентських сімей, які перебувають у дошкільних закладах міста; дітей, батьки яких задіяні або загинули, пропали безвісти внаслідок подій на Сході України на загальну суму 25 447,6 тис. грн.

Вартість харчування 1 діто-дня: учнів 1-4 класів та учнів пільгових категорій склала відповідно 10,2 грн. та 11,8 грн (у 2019 році - 9,7 та 11,2 грн); в дитячих навчальних закладах в ясельних групах - 23,8 грн. (у 2019 році – 22,6 грн), садових групах - 27,7 грн (у 2019 році - 26,0 грн), в цілодобових групах - 38,2 грн (у 2019 році – 36,0 грн), в загальноосвітніх школах-інтернатах - 55,3 грн (у 2019 році - 52,2 грн), в школі-інтернаті №9, де крім дітей загальної категорії мешкають діти сироти та діти позбавлені батьківського піклування – 10,2 грн та 71,0 грн відповідно (проти 9,7 грн та 67,0 грн у 2019 році), в навчально-реабілітаційному центрі - 59,1 грн (2019 рік – 55,8 грн).

здійснено:

— виплати грошової допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення ними 18-річного віку на 410,9 тис. грн;

— утримання дитячих оздоровчих таборів – 16 322,5 тис. грн.

— виконання заходів Програми розвитку системи цивільного захисту в місті для проведення протипожежних заходів - 18 509,7 тис. грн;

— виконання заходів Програми соціального захисту окремих категорій мешканців міста для придбання багатофункціональних електронних карток «Картка криворіжця» для учнів загальноосвітніх закладів – 689,6 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду 22 753,5 тис. грн направлено на виконання заходів міських програм перспективного розвитку освіти міста; розвитку культури та мистецтва на придбання обладнання та предметів

довгострокового користування для закладів освіти та мистецьких шкіл (з них за рахунок коштів субвенцій 11 143,7 тис. грн).

Охорона здоров'я (головний розпорядник – управління охорони здоров'я виконкому міської ради).

За звітний період на фінансування галузі спрямовано 594 488,3 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 463 466,0 тис. грн (з них за рахунок медичної субвенції з державного бюджету 124 446,0 тис. грн, субвенцій на здійснення переданих видатків за рахунок коштів медичної субвенції (забезпечення інсуліном хворих на цукровий та нецукровий діабет) – 4 531,0 тис. грн, субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я – 22 838,7 тис. грн, субвенції на здійснення доплат працівникам галузі «Охорона здоров'я» – 136,8 тис. грн, субвенції на забезпечення подачею кисню медичних закладів, які надають допомогу хворим на COVID-19 – 1 715,4 тис. грн; субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 253,4 тис. грн, субвенції на заохочення та страхування працівників галузі «Охорона здоров'я» – 1 258,4 тис. грн, дотації з обласного бюджету на проведення виплат стимулюючого характеру працівникам задіяним на обстеженні громадян на коронавірусну хворобу на блок-постах – 38,7 тис. грн; субвенції з Карпівської сільської ради – 200,0 тис. грн);

— спеціального фонду (бюджет розвитку) – 131 022,3 тис. грн (з них за рахунок субвенції з державного бюджету на забезпечення подачею кисню медичних закладів, які надають допомогу хворим на COVID-19 – 38 252,9 тис. грн, субвенції на здійснення заходів щодо запобігання COVID-19 – 800,0 тис. грн, субвенцій на здійснення переданих видатків за рахунок коштів медичної субвенції (придбання медичного обладнання) – 2 402,0 тис. грн; субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 1 248,4 тис. грн; субвенції з Карпівської сільської ради – 95,0 тис. грн).

Для підтримки закладів охорони здоров'я у зв'язку з обмеженим обсягом медичної субвенції з державного бюджету та коштів Національної служби здоров'я України з власних коштів міського бюджету додатково спрямовано 252 290,1 тис. грн. З цих коштів на заходи щодо запобігання занесенню та поширенню на території міста коронавірусної хвороби (COVID 19) за рахунок коштів резервного фонду використано 85 529,9 тис. грн (загальний фонд – 49 938,4 тис. грн, спеціальний фонд (бюджет розвитку) – 35 591,5 тис. грн).

В цілому із загального фонду бюджету кошти спрямовано на:

— виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам лікувальних установ – 181 775,8 тис. грн (у т.ч. за рахунок субвенцій та дотацій – 114 366 тис. грн. – 62,9%);

— оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 91 473,6 тис. грн (за рахунок власних коштів міського бюджету);

— медикаменти та відшкодування витрат, пов'язаних з відпуском лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах, відповідно до

законодавства – 161 436,6 тис. грн (за рахунок коштів субвенцій – 23 565,1 тис. грн, кошти резервного фонду – 49 916,4 тис. грн);

— харчування в стаціонарних відділеннях лікарень - 2 315,4 тис. грн (за рахунок медичної субвенції), забезпечення безкоштовним дитячим харчуванням – 2873,7 тис. грн (за рахунок власних коштів міського бюджету), придбання продуктивних наборів для хворих на туберкульоз, які знаходяться на амбулаторному лікуванні – 89,1 тис. грн (за рахунок власних коштів міського бюджету).

Із бюджету розвитку спеціального фонду кошти у сумі 131 022,3 тис. грн направлені на придбання обладнання – 100 575,8 тис. грн (у т.ч. за рахунок коштів резервного фонду – 35 591,5 тис. грн, за рахунок субвенцій 42 798,3 тис. грн), проведення капітального ремонту в лікувальних закладах – 29 583,4 тис. грн, проектно-вишукувальні роботи – 548,0 тис. грн, фінансування проєктів-переможців конкурсу «Громадський бюджет» – 315,1 тис. грн.

Соціальний захист населення (головні розпорядники – департаменти соціальної політики, у справах сім'ї, молоді та спорту, розвитку інфраструктури міста, управління охорони здоров'я, служба у справах дітей виконкому міської ради)

В цілому на соціальний захист населення спрямовано 400 181,5 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 366 400,2 тис. грн, з них субвенція з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 4 412,9 тис. грн, субвенції на пільгове медичне обслуговування чорнобильців – 708,8 тис. грн;

— спеціального фонду – 33 781,3 тис. грн, в тому числі власні надходження бюджетних установ – 4 488,4 тис. грн, видатки бюджету розвитку – 29 292,9 тис. грн (з них за рахунок субвенції з обласного бюджету на придбання квартир особам з інвалідністю та учасникам бойових дій в АТО/ООС – 29 082,9 тис. грн).

На виконання міської Програми соціального захисту окремих категорій мешканців міста спрямовано 356 503,5 тис. грн, за рахунок яких надавалися різні види допомоги, пільг, компенсацій та послуг, а саме на:

— поховання, лікування, у зв'язку із скрутним матеріальним становищем, до визначних дат ветеранам, дітям з інвалідністю, особам з інвалідністю внаслідок війни та окремим верствам населення, проведення заходів на загальну суму 96 726,1 тис. грн;

— часткову компенсацію вартості послуг тепло-, водопостачання та водовідведення, управління або утримання багатоквартирного будинку – 68 060,5 тис. грн;

— компенсацію витрат на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян - 641,1 тис. грн;

— - компенсаційні виплати за пільговий проїзд електро-, авто та залізничним транспортом окремих категорій громадян -92 023,7 тис. грн;

— відшкодування за надані послуги зв'язку окремим категоріям громадян та виплати за рішенням суду – 29,2 тис.грн;

— часткове відшкодування КП «Сансервіс» витрат на житлово-комунальні послуги для тимчасово переміщених осіб, які проживають у будинках модульного типу – 1 474,8 тис. грн;

— реалізацію окремих заходів виконання міжгалузевої комплексної програми підтримки учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил у Донецькій та Луганських областях, членів їх сімей та сімей загиблих у ході її проведення – 40 672,6 тис. грн;

— зубопротезування пільгової категорії населення міста – 5 439,0 тис. грн;

— безкоштовні медикаменти ветеранам Другої світової війни – 195,5 тис. грн;

— створення належних умов для проживання громадян похилого віку в будинках милосердя – 21 116,8 тис. грн (у т.ч. за рахунок загального фонду – 16 885,3 тис. грн, спеціального фонду – 4 231,5 тис. грн, з них бюджет розвитку – 138,0 тис.грн);

— фінансову підтримку громадських організацій ветеранів – 1 041,3 тис. грн;

— придбання 67 квартир особам з інвалідністю внаслідок бойових дій в АТО/ООС та учасникам бойових дій АТО/ООС – 29 082,9 тис. грн (бюджет розвитку спеціального фонду, коштом субвенції з обласного бюджету).

— На виконання заходів міської Програми реалізації держаної та місцевої політики поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї спрямовано 23 715,7 тис. грн, з них на:

— утримання центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді – 9 002,1 тис. грн (загальний фонд – 8 992,6 тис. грн, власні надходження спеціального фонду – 9,5тис.грн);

— утримання кризового центру для жінок, постраждалих від насильства в сім'ї – 1 670,5 тис. грн (загальний фонд – 1 545,1 тис. грн, власні надходження спеціального фонду – 125,4 тис.грн);

— благодійні та профілактичні акції, а також заходи, спрямовані на виконання сімейної та молодіжної політики в місті – 625,3 тис. грн;

— виплату іменних стипендій, відзнак обдарованим дітям та молоді – 622,8 тис. грн;

— матеріальну допомогу на дітей з багатодітних сімей – 11 795 тис. грн.

На міськуПрограму захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання із загального фонду використано 116,2 тис. грн на надання одноразової допомоги новоствореним прийомним сім'ям, висвітлення діяльності та проведення міських акцій та заходів; із бюджету розвитку спеціального фонду – 72,0 тис. грн на виготовлення ПКД на капітальний ремонт 3-х квартир дітей-сиріт та осіб з їх числа.

На утримання 2-х центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах використано 18 073,3 тис. грн, в т.ч. за рахунок загального фонду – 17 813,3 тис. грн, спеціального фонду – 260,0 тис. грн (власні надходження бюджетних установ). Із загального фонду бюджету на заробітну плату з нарахуваннями спрямовано 13 035,2 тис. грн, харчування та медикаменти – 2 887,3 тис. грн, оплату енергоносіїв 1 219,6 тис. грн.

На виконання Програми «Здоров'я нації» на проведення зубопротезування та безкоштовне забезпечення медикаментами громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи – 708,8 тис. грн (загальний фонд, коштом субвенції з обласного бюджету).

На виконання Програми розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою на поховання одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, осіб, від поховання яких відмовилися рідні, знайдених невпізнаних трупів (у разі відсутності родичів) – 992,0 тис. грн (загальний фонд).

Культура і мистецтво(головний розпорядник – управління культури виконкому міської ради).

На забезпечення діяльності 16 установ культури видатки склали 114 990,8 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 104 575,9 тис. грн, у тому числі за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців 250,4 тис.грн;

— спеціального фонду – 10 414,9 тис. грн, у т.ч. власні надходження бюджетних установ – 8 689,1тис. грн; кошти бюджету розвитку 1 725,8 тис. грн.

Із загального фонду бюджету:

— на соціально захищені видатки (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг) направлено 74 488,6 тис. грн;

— для забезпечення виплати заробітної плати працівникам 3-х театрів міста, часткову оплату спожитих енергоносіїв надано фінансову підтримку на суму 25 385,8 тис. грн;

— на проведення міських заходів та їх висвітлення в засобах масової інформації на виконання Програми розвитку культури та мистецтва спрямовано 66,5 тис. грн;

— на виконання заходів Програми розвитку системи цивільного захисту в місті спрямовано на технічне обслуговування і спостереження протипожежної сигналізації в бібліотеках 238,9 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду кошти у сумі 1 725,8 тис. грн направлені на виконання заходів Програми розвитку культури та мистецтва на підписку періодичних видань; реалізацію проєктів-переможців конкурсу «Громадський бюджет», придбання звукового обладнання та телевізору для палаців культури.

Фізична культура і спорт(головні розпорядники – департаменти освіти і науки, у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому міської ради).

На утримання 10 дитячо-юнацьких спортивних шкіл та проведення заходів з фізичної культури і спорту спрямовано 113 770,7 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 102 528,9 тис. грн, з них за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 50 тис. грн;

— спеціального фонду – 11 241,8 тис. грн (у т.ч. власні надходження бюджетних установ – 11 078,8 тис. грн, бюджет розвитку – 163,0 тис. грн, з них за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 79,8 тис. грн).

Зокрема, із загального фонду бюджету на:

— соціально захищені видатки по дитячо-юнацьким спортивним школам (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг, придбання продуктів харчування та медикаментів) направлено 97 290,2 тис. грн;

— проведення заходів в межах Програми розвитку фізичної культури і спорту спрямовано 1 479,0 тис. грн (проведення спортивних заходів та навчально-тренувальних зборів і змагань, фінансова підтримка фізкультурно-спортивному клубу інвалідів «Олімп» та міській організації ФСТ «Україна», виплата стипендій та заохочень за високі досягнення в спорті спортсменам та тренерам).

Із бюджету розвитку спеціального фонду спрямовано 163 тис. грн на придбання лічильника вода, спортивного обладнання, логотипів з об'ємними елементами та флагштоку.

Органи місцевого самоврядування (головні розпорядники – Криворізька міська рада, виконком міської ради, департамент адміністративних послуг, управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконкому міської ради).

Видатки на утримання органів управління склали 225 948,7 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів загального фонду – 225 219,5 тис. грн (у т.ч. субвенція з державного бюджету на проведення місцевих виборів – 5 303,9 тис. грн), спеціального фонду – 729,2 тис. грн (в т.ч. за рахунок власних надходжень – 648,3 тис. грн, бюджету розвитку – 80,9 тис. грн).

Із загального фонду бюджету на соціально захищені видатки (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг) направлено 183 770,8 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду спрямовано 80,9 тис. грн на придбання обладнання.

У сфері іншої діяльності органів управління кошти спрямовано на виконання заходів міських програм:

— розвитку місцевого самоврядування (загальний фонд) – 437,6 тис. грн, які направлено на проведення урочистостей з нагоди державних свят, знаменних подій тощо;

— розвитку Центру адміністративних послуг «Віза» (загальний фонд) - 479,6 тис. грн, які направлено на виготовлення збірників, довідкових матеріалів, буклетів, бланків заяв, постанов, протоколів про адміністративні правопорушення, оновлення стендів тощо. Житлово-комунальне господарство

— (головні розпорядники – департаменти розвитку інфраструктури міста, у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому міської ради)

За 2020 рік по житлово-комунальному господарству видатки склали 368 295,4 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду - 274 450,4 тис. грн, з них за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 116,9 тис. грн;

— спеціального фонду – 93 845,0 тис. грн, у т.ч. бюджет розвитку – 77 919,3 тис. грн, власні надходження (плата за землю під об'єктами, які знаходяться на балансі департаменту розвитку інфраструктури міста виконкому міськради, прийнято на баланс об'єкти та проведено заходи з благоустрою) – 15 925,7 тис. грн.

В межах Програм розвитку та утримання житлово-комунального господарства міста; розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою; розвитку та безпеки дорожнього руху, інформатизації та цифровізації, проведено наступні заходи за рахунок коштів загального фонду:

— поточний ремонт житлових будинків, заміна адресних вивісок - 8 658,5 тис. грн;

— забезпечення діяльності з виробництва теплової енергії КПТМ «Кри-воріжтепломережа», КП «Кривбастеплоенерго» – 38 000 тис. грн та водопровідно-каналізаційного господарства КП «Кривбасводоканал» - 1 994,4 тис. грн;

— експертне обстеження та технічний огляд ліфтів в сумі 339,6 тис. грн;

— охорона об'єктів житлового фонду 1 346,5 тис. грн;

— благоустрій міста – 203 926,6 тис. грн. Виділені кошти направлено на утримання і поточний ремонт мереж зовнішнього освітлення, оплату електроенергії для зовнішнього освітлення міста, перевірку лічильників електроенергії, охорону об'єктів благоустрою (парки, сквери), поточний ремонт та утримання об'єктів благоустрою, дренажних насосних станцій, озеленення міста, утримання та охорону кладовищ, протиепідемічні заходи (дезінфекції) на об'єктах (елементах) благоустрою;

— проведення видатків на іншу діяльність у сфері житлово-комунального господарства на суму 20 126,8 тис. грн. Виділені кошти направлено на забезпечення належної роботи КП "Парк культури і відпочинку імені Богдана Хмельницького" КП "Центр поводження з безпритульними тваринами», утримання модульних туалетів, що знаходяться на балансовому обліку КП «Сансервіс», перевезення тіл померлих до судово-медичної експертизи, інші послуги.

На виконання заходів Програми реалізації державної та місцевої політики поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї проведені витрати, пов'язані з обслуговуванням пільгового довгострокового кредиту багатодітній сім'ї для придбання квартир у сумі 52,5 тис. грн.

На виконання заходів Програми управління комунальним майном територіальної громади міста Кривого Рогу направлено 5,6 тис. грн.

За рахунок коштів бюджету розвитку спеціального фонду проведено видатків на суму 77 919,3 тис.грн, які спрямовано на капітальний ремонт конструктивних елементів та ліфтів в будинках ОСББ, водопровідних та каналізаційних мереж, придбання техніки та контейнерних мереж, модульних туалетів.

Здійснення заходів із землеустрою(головні розпорядники – департамент регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління комунальної власності міста, капітального будівництва виконкому міськради).

В цілому видатки склали 2 591,7 тис. грн, у т.ч. по загальному фонду – 307,3тис. грн, спеціальному фонду – 2 284,4 тис. грн.

Ці кошти спрямовано на виконання міських програм:

— розвитку земельних відносин (загальний фонд) – 20,8 тис. грн для розробки технічної документації з оформлення земельних ділянок під об'єктами нерухомості, які перебувають на балансі управління комунальної власності міста;

— капітального будівництва об'єктів інфраструктури (загальний фонд) – 286,5тис. грн на виготовлення проекту землеустрою під будівництво комплексу з переробки твердих побутових відходів;

— розвитку земельних відносин (спеціальний фонд) – 2 284,4 тис. грн на проведення нормативної грошової оцінки земель.

Будівництво та регіональний розвиток (головні розпорядники – департамент розвитку інфраструктури міста, освіти і науки, соціальної політики, регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління капітального будівництва, культури,охорони здоров'я, з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, служби у справах дітей виконкому міської ради, виконком міської ради).

В цілому по галузі «Будівництво та регіональний розвиток» за рахунок коштів спеціального фонду видатки склали 410 753,7 тис. грн, з них за рахунок власних надходжень – 16 392,3 тис. грн, коштів бюджету розвитку – 394 361,4 тис. грн (у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету на соціально-економічний розвиток з урахуванням залишку на початок року – 19 979 тис. грн; субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 843,4 тис. грн), які направлено на виконання заходів програм капітального будівництва об'єктів інфраструктури міста; розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою; безпеки дорожнього руху; розвитку та утримання житлово-комунального господарства міста; містобудівної діяльності та створення геоінформаційної електронної містобудівної кадастрової системи міста; соціального захисту окремих категорій мешканців міста; інформації та цифровізації; захисту прав дітей та

розвитку сімейних форм виховання; розвитку фізичної культури і спорту; перспективного розвитку освіти; розвитку культури та мистецтва; «Здоров'я нації», а саме проведені роботи (проектування) з реконструкції, будівництва та капітального ремонту:

- на об'єктах житлово-комунального господарства – 211 591,3 тис. грн;
- закладів освіти – 51 861,4 тис. грн, в тому числі за рахунок залишку субвенції з державного бюджету на соціально-економічний розвиток – 2 341,8 тис. грн, субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 843,4 тис. грн;
- медичних установ та закладів – 89 622,9 тис. грн в тому числі за рахунок субвенції з державного бюджету на соціально-економічний розвиток з урахуванням залишку – 17 637,2 тис. грн;
- центру соціально-психологічної реабілітації дітей – 23,5 тис. грн;
- будинків милосердя – 96,0 тис. грн;
- закладів культури – 11 986,1 тис. грн;
- установ та закладів фізичної культури і спорту – 44 389,6 тис. грн;
- управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення – 199,0 тис. грн;
- виконкому міськради – 110,1 тис. грн;
- інших об'єктів комунальної власності – 333,8 тис. грн;
- оновлення схем планування та забудови територій (містобудівної документації) – 540 тис. грн.

Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство (головні розпорядники – департамент розвитку інфраструктури міста, управління транспорту та телекомунікацій виконкому міської ради).

По галузі видатки склали 870 901,8 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

- загального фонду – 859 932,1 тис. грн,
- спеціального фонду – 10 969,7 тис. грн, у т.ч. бюджет розвитку – 1 576,4 тис. грн, власні надходження – 9 392,7 тис. грн. та 0,6 тис. грн. залишок коштів територіального дорожнього фонду (кошти спрямовано на ремонт доріг).

На виконання Програм розвитку підприємств міського електротранспорту; інформатизації та цифровізації із загального фонду міського бюджету спрямовано 539 605,5 тис. грн, зокрема на фінансову підтримку для забезпечення:

- діяльності в сфері електротранспорту КП «Швидкісний трамвай», «Міський тролейбус» у сумі 489 909,1 тис. грн;
- надання послуг з перевезення пасажирів автобусами комунальної власності міста – 40 888,1 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду для придбання запчастин та виконання робіт з капітального та капітально-відновлювального ремонту

тролейбусів, розробку робочого проекту з капремонту станції швидкісного трамваю, реконструкцію трамвайних колій – 1 576,4 тис. грн.

На виконання Програми фінансової підтримки та розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» із загального фонду надано фінансову підтримку для забезпечення діяльності в сумі 26 517,7 тис. грн.

В межах Програми розвитку та безпеки дорожнього руху в місті із загального фонду на поточний ремонт вулиць і доріг міста, утримання автошляхів міста, утримання та поточний ремонт світлофорних об'єктів, дорожніх знаків, дорожнього огороження, тощо спрямовано кошти в сумі 303 202,2 тис. грн (загальний фонд – 293 808,9 тис. грн, власні надходження – 9 392,7 тис. грн. та 0,6 тис. грн. залишок коштів територіального дорожнього фонду).

Зв'язок, телекомунікації та інформатика (головні розпорядники – виконавчий комітет міської ради, департаменти соціальної політики, освіти і науки, у справах сім'ї, молоді та спорту, адміністративних послуг, управління економіки, культури, з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, служба у справах дітей виконкому міської ради).

На заходи Програми інформатизації та цифровізації використано 27 871,3 тис. грн (загальний фонд – 21 208,6 тис. грн, спеціальний фонд бюджет розвитку – 6 508,1 тис. грн, власні надходження – 154,6 тис. грн). Ці кошти спрямовано на оплату послуг інтернету, обслуговування програмного забезпечення та комп'ютерної техніки; забезпечення оновлення комп'ютерних систем, обладнання та мереж; програмування багатофункціональних карток «Карта криворіжця» для учнів загальноосвітніх закладів; оплату за програмні продукти; обслуговування, оренду та хостинг серверного обладнання («Картка криворіжця»); підтримку та подальший розвиток сайту «Криворізький ресурсний центр», розвиток та модифікацію вже існуючих частин сайту; супровід програмних продуктів; реалізацію проектів переможців конкурсу «Громадський бюджет».

Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю (головні розпорядники – виконавчий комітет міської ради, департаменти розвитку інфраструктури міста, освіти і науки, соціальної політики, регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління економіки, культури, охорони здоров'я, капітального будівництва, комунальної власності міста, транспорту та телекомунікацій, відділ з питань державного архітектурно-будівельного контролю, інспекція з благоустрою виконкому міської ради)

В цілому видатки склали 204 865,9 тис. грн, у т.ч. по загальному фонду – 39 753,7 тис. грн (з них за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 804,5 тис. грн); спеціальному фонду – 165 112,2 тис. грн, у т.ч. бюджет розвитку – 154 673,3 тис. грн, цільові фонди – 8 865,0 тис. грн, власні надходження – 1 573,9 тис. грн.

Ці кошти спрямовано на виконання заходів міських програм:

— розвитку малого й середнього підприємництва (загальний фонд – 924,0 тис. грн, власні надходження спеціального фонду – 15,9 тис. грн) – 939,9 тис. грн. За рахунок цих коштів оплачено послуги з висвітлення у засобах

масової інформації матеріалів про діяльність щодо запровадження регуляторної політики та часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва, фінансування проекту-переможця конкурсу «Громадський бюджет» тощо;

— розвитку промислового туризму (загальний фонд – 220,9 тис. грн, бюджет розвитку – 33,6 тис. грн) – 254,5 тис. грн на проведення екскурсійних турів, тренінгів з туристичною тематикою;

— залучення інвестицій та розвитку міжнародної співпраці (загальний фонд) – 229 тис. грн, які спрямовано на виконання заходів з доопрацювання реалізації Маркетингової стратегії міста, проведення тренінгів, оренду транспортного засобу, сувенірну продукцію тощо;

— економічного та соціального розвитку міста (загальний фонд) – 210,4 тис. грн на виготовлення інформаційного двомовного бюлетеня «Кривий Ріг у цифрах і фактах», організацію проведення конкурсу Громадський бюджет» тощо;

— «теплий дім» на фінансування переможців конкурсу – 7 174,0 тис.грн (загальний фонд);

— відшкодування частини кредитів, що надаються об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельним кооперативам на впровадження енергоефективних заходів у житловій сфері – 1 804,5 тис. грн (загальний фонд);

— розвитку та утримання житлово-комунального господарства міста за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами облради – 804,5 тис. грн (загальний фонд);

— розвитку підприємств міського електротранспорту, розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою для поповнення статутного капіталу комунальним підприємствам - 96 337,3 тис.грн (бюджет розвитку);

— на сплату членських внесків до асоціацій органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», «Дніпропетровська обласна асоціація органів місцевого самоврядування», «Дніпропетровське регіональне відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», «Енергоефективні міста України» (загальний фонд) – 650,6 тис. грн;

— соціального захисту окремих категорій мешканців міста - 2 541,8 тис. грн (загальний фонд) для запровадження багатофункціональної електронної «Картки криворіжця»;

— на фінансову підтримку комунальним підприємствам (загальний фонд, міські програми «Здоров'я нації», розвитку культури та мистецтва, економічного та соціального розвитку міста) – 20 610,4 тис. грн;

— розвитку та утримання житлово-комунального господарства, підвищення енергоефективності громадських будівель у м. Кривому Розі, що реалізується в співпраці з ЄБРР – 3 756,5 тис. грн (загальний фонд) на фінансову підтримку КП «Кривбастеплоенерго»;

— управління комунальним майном територіальної громади міста (загальний фонд) – 184,6 тис. грн. За рахунок власних надходжень здійснено плату за землю під об'єктами комунальної власності міста у сумі 1 558,0 тис. грн;

— програма капітального будівництва об'єктів інфраструктури міста (загальний фонд) направлено 495,7 тис. грн на демонтаж незавершеної будівлі, послуги за переклад документів, зі створення страхового фонду документації, оцінку впливу на довкілля, та сплату судових витрат;

— розвитку підприємств міського електротранспорту (спеціальний фонд бюджет розвитку) – 58 019,3 тис. грн на сплату послуг фінансового лізингу для придбання тролейбусів та автобусів;

— інформатизації та цифровізації використано 390,2 тис. грн (загальний фонд – 146,8 тис. грн, бюджет розвитку – 243,4 тис. грн) на послуги з інтернету, придбання та встановлення програмного забезпечення, фінансування переможців конкурсу «Громадський бюджет» тощо;

— на проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї (бюджет розвитку) спрямовано 39,7 тис. грн;

— виконання заходів за рахунок коштів цільових фондів, утворених органами місцевого самоврядування – 8 865,0 тис. грн, з них:

— від плати за тимчасове використання місць розташування об'єктів зовнішньої реклами – 3 894,6 тис. грн (виготовлення плакатів із соціально-значущою інформацією, буклетів, інформаційних стендів, демонтаж рекламних конструкцій, та інші послуги пов'язані з розміщенням зовнішньої реклами, оплата судових зборів, знесення будівель);

— на розвиток, обслуговування, будівництво, розширення, ремонт, утримання об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури міста, виконання міських програм, затверджених міською радою – 4 970,4 тис. грн (для забезпечення діяльності палацу культури та спортивного комплексу, переданих гірничо-збагачувальними комбінатами до комунальної власності міста; будівництво освітнього закладу).

Інша діяльність. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (головний розпорядник – управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконкому міської ради).

На виконання Програми поповнення та використання матеріального резерву для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного й природного характеру та їх наслідків у місті використано 23 769,4 тис. грн (загальний фонд) для поповнення міського матеріального резерву, з них на запобігання занесенню та поширенню на території міста коронавірусної хвороби (COVID 19) – 23 416,3 тис. грн.

На заходи з організації рятування на воді і програми інформатизації та цифровізації (загальний фонд) спрямовано 3 117,6 тис. грн.

Охорона навколишнього природного середовища

(головні розпорядники – департамент освіти і науки, розвитку

інфраструктури міста, управління охорони здоров'я, екології, капітального будівництва виконкому міської ради)

На виконання природоохоронних заходів за рахунок коштів міського фонду охорони навколишнього природного середовища (спеціальний фонд) видатки склали 59 770,1 тис. грн. Кошти направлені на заходи з озеленення міста, будівництво, розширення та реконструкція каналізаційних мереж, будівництво ділянки самопливного каналізаційного колектору, моніторинг навколишнього природного середовища, придбання обладнання для збирання, транспортування та складування побутових відходів, відновлення водності р. Стара Саксагань у Центрально-Міському районі, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики, придбання контейнерів для сміття для закладів охорони здоров'я, освіти.

Засоби масової інформації (головний розпорядник – управління культури виконкому міської ради).

На виконання Програми фінансової підтримки комунальних засобів масової інформації та комунальних підприємств видавничо-поліграфічної сфери направлено 19 357,6 тис. грн (загальний фонд) на фінансову підтримку телерадіокомпанії «Рудана».

Міжбюджетні трансферти

(головні розпорядники – виконавчий комітет міської ради, департамент фінансів, соціальної політики, управління охорони здоров'я, служба у справах дітей виконкому міської ради)

За 2020 рік за рахунок надходжень субвенцій з інших бюджетів та залишку коштів субвенцій з державного бюджету на початок 2020 року видатки склали 1 250 354,9 тис. грн (99,6% від уточненого плану на рік).

Крім того, з міського бюджету у звітному періоді надано субвенцій і дотацій іншим бюджетам на загальну суму 705 662,3 тис. грн, з них:

дотацій:

— реверсна дотація державному бюджету – 326 243,3 тис. грн;

— інші дотації районним у місті бюджетам (для вирівнювання фінансової забезпеченості) – 313 163,9 тис. грн;

субвенцій:

— державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів на забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в місті – 12 064,5 тис. грн (загальний фонд – 8 736,2 тис. грн, спеціальний фонд – 3 328,3 тис. грн);

— обласному бюджету на забезпечення:

— офтальмологічної допомоги населенню міста – 9 504,6 тис. грн;

— роботи постійно діючих позаштатних військово-лікарських комісій районних територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки – 206,9 тис. грн;

— районним у місті бюджетам на:

— - фінансування проектів-програм переможців конкурсу місцевого розвитку «Громадський бюджет» – 7 754,8 тис. грн (загальний фонд – 1 358,9 тис. грн, спеціальний фонд бюджет розвитку – 6 395,9 тис. грн);

—виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 969,1 тис. грн (субвенція з обласного бюджету);

—проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (субвенція з державного бюджету) – 24 303,4 тис. грн;

—забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей (субвенція з державного бюджету) – 2 836,7 тис. грн;

—забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа (субвенція з державного бюджету) – 7 594,9 тис. грн;

—придбання та встановлення дитячого майданчика в Металургійному районі (залишок на початок року субвенції з державного бюджету) – 1 020,2 тис. грн.

Кредитування (головні розпорядники – департаменти фінансів, у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому міської ради)

На виконання Програми реалізації державної та місцевої політики щодо поліпшення становища дітей, молоді, жінок та сімей у звітному періоді надано кредит в сумі 874,4 тис. грн, за рахунок загального та спеціального фондів для придбання 2-х квартир та повернуто до міського бюджету позичальниками отриманий раніше кредит на придбання житла до спеціального фонду в сумі 152,4 тис. грн.

Кошти Європейського інвестиційного банку для модернізації системи теплопостачання міста у 2020 році не надходили у зв'язку з опрацюванням механізму отримання кредиту на рівні Мінрегіонбуду та Мінфіну. Тому місцевий борг за запозиченнями до міського бюджету відсутній.

Станом на 31.12.2020 року гарантований борг за отриманим та непогашеним кредитом КП «Міський тролейбус» від Європейського банку реконструкції та розвитку складає 301908,9 тис.грн. (граничний обсяг гарантованого боргу, визначений рішенням про бюджет на 2020 рік - 313602,8 тис.грн.).

Відповідно до рішення міської ради від 22.04.2020 № 4605, у межах граничного обсягу надання місцевих гарантій у 2020 році (210560,0 тис.грн.), надана гарантія Європейському банку реконструкції та розвитку за кредитом КП «Кривбастеплоенерго» у сумі 6,4 млн.євро для виконання проекту «Підвищення енергоефективності громадських будівель у м.Кривому Розі».

Зобов'язання за кредитними договорами виконані комунальними підприємствами «Міський тролейбус» та «Кривбастеплоенерго» у повному обсязі, тому механізм виконання гарантійних зобов'язань не застосовувався. Аналіз витрат міського бюджету за 2021 рік (уточнений план та виконання бюджету) представлено у додатку Б.

За даними управління Державної казначейської служби у м. Кривому Розі всього до зведеного бюджету Криворізької міської територіальної громади,

враховуючи міжбюджетні трансферти, за 2021 рік надходження склали 9 260 869,9 тис. грн, з них доходи загального фонду – 7 648 226,9 тис. грн, спеціального фонду – 1 612 643,0 тис. грн.

До міського бюджету надходження склали 9 033 215,8 тис. грн. або 98,3% до уточненого плану, у тому числі до:

— загального фонду – 7 433 145,9 тис. грн;

— спеціального фонду – 1 600 069,9 тис. грн.

Обсяг отриманих офіційних трансфертів з інших бюджетів склав 2 625 479,5 тис. грн, або 99,9% до уточненого плану. Це цільові субвенції з державного бюджету на освіту, охорону здоров'я, здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку міста, на погашення заборгованості з різниці в тарифах тощо.

По власних доходах перевиконання плану забезпечено по 17 з 22 джерел.

Власні надходження загального фонду склали 6 124 496,3 тис. грн, з яких майже 60% складає податок на доходи фізичних осіб у сумі 3 660 290,7 тис. грн.

У порівнянні з 2020 роком обсяги податку на доходи фізичних осіб збільшилися на 12,8% або на 415 113,8 тис. грн у зв'язку з підвищенням розміру мінімальної заробітної плати та середньої заробітної плати на підприємствах міста.

По платі за землю надійшло 1 524 143,7 тис. грн, що складає 25% власних доходів загального фонду.

По єдиному податку надходження склали 463 355,4 тис. грн, що на 16 539,4 тис. грн більше планових показників. Це пов'язано зі збільшенням кількості платників на 1067 осіб.

У порівнянні з 2020 роком надходження цього податку збільшилися на 88 654,3 тис. грн або на 23,7% за рахунок платників II групи, ставки податку яких залежать від мінімальної заробітної плати згідно з законодавством, а також за рахунок платників III групи, доходи яких зросли на 23,1%.

По акцизному податку надходження склали 172 219,8 тис. грн, що складає 104,2% до плану, у тому числі:

— акцизного податку з виробленого та ввезеного на територію України пального, який перераховується з державного бюджету – 106 021,3 тис. грн. або 106% до плану;

— акцизного податку з реалізації підакцизних товарів – 66 198,5 тис. грн. або 101,5% до плану.

По рентній платі за користування надрами надходження склали 196 577,2 тис. грн, або на рівні запланованих показників. У порівнянні з 2020 роком надходження рентної плати збільшились в 2,1 рази за рахунок зростання ставок на законодавчому рівні.

По платі за надання адміністративних послуг надходження склали 24 124,2 тис. грн, що на 3,5% більше, ніж заплановано. Перевиконання плану відбулося у зв'язку зі збільшення кількості наданих послуг.

Надходження інших податків, зборів і платежів за звітний період склали 83 785,3 тис. грн або 1,4% від обсягу власних доходів загального фонду. Це платежі за оренду комунального майна, адміністративні штрафи, державне мито,

податки на прибуток підприємств комунальної власності, транспортний, на нерухоме майно, частина чистого прибутку комунальних підприємств та інші надходження згідно з законодавством.

Складовою частиною спеціального фонду міського бюджету є бюджет розвитку, до якого надійшло 173 021,2 тис. грн, в тому числі за рахунок субвенцій з інших бюджетів у сумі 167 013,4 тис. грн., а також власних надходжень коштів від відчуження майна - 5 859,4 тис. грн., від продажу землі – 19,0 тис. грн та пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту – 129,4 тис. грн.

Екологічного податку підприємствами сплачено у сумі 62 928,3 тис. грн або 105,1% до плану.

Власні надходження бюджетних установ склали 185 374,5 тис. грн або на рівні плану. Це кошти за здійснення платних послуг, надання в оренду приміщень, реалізацію майна, кошти на виконання цільових заходів.

Надходження до цільових фондів, утворених міською радою, склали 18 923,6 тис. грн за рахунок коштів від:

- договору про співпрацю з ПАТ «ЦГЗК» - 15 000,0 тис. грн;
- розміщення зовнішньої реклами - 3 919,6 тис. грн;
- плати за виготовлення бланків та свідоцтв на право власності на житлове приміщення у гуртожитках - 4,0 тис. грн.

Аналіз надходжень міського бюджету за 2022 рік (уточнений план та виконання бюджету) наведено у додатку В.

Видатки та кредитування бюджету Криворізької міської територіальної громади за 2021 рік склали 8 712 906,7 тис. грн, у тому числі за:

- загальним фондом – 6 840 913,4 тис. грн, з них за рахунок:
- власних доходів міського бюджету – 5 660 444,4 тис. грн (що на 22,8% або 1 052 056,4 тис. грн більше минулого року);
- субвенцій з інших бюджетів – 1 180 469 тис. грн або 99,4% від уточненого плану на рік (та на 34 327,4 тис. грн більше 2020 року);
- спеціальним фондом – 1 871 993,3 тис. грн (що на 78,9% або 825 672,7 тис. грн більше минулого року), з них за рахунок субвенцій з інших бюджетів – 1 243 655,7 тис. грн (що на 1 139 442,4 тис. грн більше 2020 року).

У складі спеціального фонду обсяг видатків бюджету розвитку склав 460 827,8 тис. грн.

Протягом 2021 року, враховуючи наявні фінансові ресурси бюджету міської територіальної громади 86,2% коштів загального фонду або 5 898 011,2 тис. грн направлено на вирішення питань соціальної спрямованості, зокрема на:

- оплату праці з нарахуваннями працівникам бюджетної сфери - 3 253 246,3 тис. грн. Заробітна плата виплачувалася в повному обсязі відповідно до бюджетного законодавства та своєчасно, у терміни, визначені в колективних договорах;

- медикаменти та відшкодування витрат, пов'язаних з відпуском лікарських засобів громадянам безоплатно та на пільгових умовах – 107 029,6 тис. грн;

- придбання продуктів харчування – 92 053,7 тис. грн;
- оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 538 061,4 тис. грн, у тому числі бюджетної сфери – 468 695,1 тис. грн;
- трансферти населенню та іншим бюджетам, пільговий проїзд – 427 671 тис. грн;
- іншу дотацію бюджетам районів у місті – 281 375 тис. грн;
- реверсну дотацію державному бюджету, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» – 465 590,8 тис. грн, що на 139 347,5 тис. грн більше 2020 року;
- соціальні видатки комунальних підприємств, пов'язані з виконанням заходів міських програм – 732 983,4 тис. грн.

На фінансування бюджетних установ та соціальний захист населення із загального фонду направлено 4 267 370,7 тис. грн, що становить 62,4% у видатках загального фонду бюджету.

Погашено бюджетну заборгованість, що склалася на початок року за видатками міського бюджету в сумі 138 724,1 тис. грн.

Обсяг капітальних видатків за звітний період склав 539 559,7 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів бюджету розвитку 462 855 тис. грн.

Виконання бюджету в різних сферах економічної діяльності характеризується наступним:

Освіта (головні розпорядники – департамент освіти і науки, управління культури виконкому міської ради).

Протягом 2021 року на утримання 348 установ освіти (з них 18 мистецьких шкіл) спрямовано 3 350 907,2 тис. грн (у т.ч. на мистецькі школи - 166 005,3 тис. грн), що на 697 125,4 тис. грн більше 2020 року, у тому числі за рахунок коштів:

- загального фонду – 3 230 122,8 тис. грн (у т.ч. видатки по мистецьких школах – 156 024 тис. грн), з них за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету на фінансування заробітної плати педпрацівників загальної середньої освіти – 1 120 601,7 тис. грн, субвенції на надання державної підтримки особам з особливими потребами – 3 040,5 тис. грн (у тому числі на заробітну плату з нарахуваннями 2 541,1 тис. грн), субвенції на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» (придбання дидактичного матеріалу, меблів, курси підвищення кваліфікації тощо) – 9 554,2 тис. грн; субвенції на здійснення переданих видатків за рахунок коштів освітньої субвенції на інклюзивно-ресурсні центри та приватну школу - 2 843 тис. грн. (зарплата з нарахуваннями), субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 2 261,6 тис. грн;

- спеціального фонду – 120 784,4 тис. грн (з них видатки по мистецьких школах – 9 981,3 тис. грн), у тому числі бюджет розвитку – 12 982 тис. грн, з них за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 977,0 тис. грн, субвенції на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська

школа» - 3 299,9 тис. грн; субвенції на надання державної підтримки особам з особливими потребами з урахуванням залишку коштів на початок року – 1 645,7 тис. грн; субвенції за рахунок залишку освітньої субвенції – 857,3 тис. грн.

У зв'язку з обмеженим обсягом освітньої субвенції з державного бюджету на дофінансування заробітної плати педагогічним працівникам загальної середньої освіти понад обсяги освітньої субвенції було спрямовано 42 643,2 тис. грн з міського бюджету.

В цілому із загального фонду бюджету кошти спрямовано на:

— виплату заробітної плати з нарахуваннями, відпускних, матеріальної допомоги на оздоровлення, щорічної винагороди за сумлінну працю – 2 723 787,3 тис. грн (у тому числі за рахунок субвенцій – 1 125 603,7 тис. грн);

— оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 276 453,9 тис. грн;

— придбання продуктів харчування для дітей, учнів, вихованців закладів освіти – 85 240,1 тис. грн;

— на виконання заходів боротьби з COVID-19 – 17 537,8 тис. грн;

— на виконання заходів Програми перспективного розвитку освіти міста: забезпечено безкоштовним харчуванням учнів 1-4 класів, з 5 по 11 класи дітей із багатодітних сімей у загальноосвітніх закладах міста; дітей зі студентських сімей, які перебувають у дошкільних закладах міста; дітей, батьки яких задіяні або загинули, пропали безвісти внаслідок подій на Сході України на загальну суму 26 917,1 тис. грн;

здійснено:

— виплати грошової допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення ними 18-річного віку на 407,3 тис. грн;

— видатки на придбання багатофункціональних електронних карток «Картка криворіжця» для учнів загальноосвітніх закладів на суму 180,0 тис. грн;

— видатки на утримання дитячих оздоровчих таборів «Слава», «Сонячний», Старт» на суму 14 907,2 тис. грн;

— на виконання заходів Програми розвитку системи цивільного захисту в місті для проведення протипожежних заходів спрямовано 5 103,8 тис. грн;

— на реалізацію Програми інформатизації та цифровізації на забезпечення оновлення комп'ютерних систем, обладнання та мереж направлено 12 521,6 тис. грн;

— на виконання заходів Програми розвитку культури та мистецтва направлено 122,2 тис. грн. для проведення міських заходів в мистецьких школах;

— на виконання заходів Програми розвитку фізичної культури і спорту направлено 4 394,2 тис. грн. для проведення гурткової роботи фізкультурно-спортивного напрямку.

На погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік спрямовані кошти в сумі 43 303,3 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду кошти у сумі 12 982 тис. грн направлені на виконання заходів міських програм перспективного розвитку освіти міста, інформатизації та цифровізації на придбання обладнання та предметів довгострокового користування закладів освіти.

Охорона здоров'я

(головний розпорядник – управління охорони здоров'я виконкому міської ради)

За звітний період на фінансування галузі спрямовано 329 158,8 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 283 773,5 тис. грн (з них за рахунок субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я (лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет, оплата праці працівникам медичних закладів) – 27 981,6 тис. грн, субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 35,0 тис. грн, субвенція з бюджету Криворізької районної ради на стимулюючі виплати працівникам дитячої стоматологічної поліклініки – 500 тис. грн);

— спеціального фонду – 45 385,3 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету на забезпечення закладів експрес-тестами та наборами для відбору біологічного матеріалу – 2 027,1 тис. грн, бюджету розвитку – 43 358,2 тис. грн (з них за рахунок субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я (забезпечення системи киснепостачання) – 34 976,9 тис. грн, субвенцій з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 968,6 тис. грн, забезпечення централізованою подачею кисню ліжкового фонду закладів охорони здоров'я, які надають стаціонарну медичну допомогу пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19 – 2 691,7 тис. грн, субвенції з Карпівської сільської ради на придбання лабораторного обладнання для міської лікарні №17 – 250 тис. грн).

Із загального фонду бюджету кошти спрямовано на:

— виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам закладів охорони здоров'я – 51 682,4 тис. грн, з них 35 144,5 тис. грн закладам вторинної медичної допомоги у зв'язку з недостатністю коштів, що виділяються Національною службою здоров'я України;

— оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 139 972,2 тис. грн;

— медикаменти та відшкодування витрат, пов'язаних з відпуском лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах, відповідно до законодавства – 85 001,4 тис. грн (за рахунок коштів субвенції – 20 732 тис. грн);

— забезпечення безкоштовним дитячим харчуванням – 2 558,5 тис. грн, придбання продуктових наборів для хворих на туберкульоз, які знаходяться на амбулаторному лікуванні – 5,4 тис. грн.

На погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік спрямовано 92,6 тис. грн та на розрахунки за отримані товари, роботи та послуги у 2020 році – 6 997,6 тис. грн.

Із бюджету розвитку спеціального фонду кошти у сумі 43 358,2 тис. грн, направлені на забезпечення централізованою подачею кисню ліжкового фонду (за рахунок коштів субвенцій) – 37 668,6 тис. грн, виготовлення проектно-кошторисної документації та проведення капітального ремонту лікарень – 1 613,6 тис. грн; придбання обладнання для закладів охорони здоров'я – 4 076,0 тис. грн.

Соціальний захист населення

(головні розпорядники – департаменти соціальної політики, у справах сім'ї, молоді та спорту, розвитку інфраструктури міста, управління охорони здоров'я, служба у справах дітей виконкому міської ради)

В цілому на соціальний захист населення спрямовано 480 490,2 тис. грн, що на 80 308,7 тис. грн більше 2020 року у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 473 299,3 тис. грн, з них субвенції з обласного бюджету на пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 684,3 тис. грн, на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 5 691,3 тис. грн;

— спеціального фонду – 7 190,9 тис. грн, у т.ч. власні надходження бюджетних установ – 5 047,1 тис. грн, бюджет розвитку – 2 143,8 тис. грн, з них субвенція з державного бюджету на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства – 1 182,6 тис. грн, з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 52 тис. грн.

На виконання міської Програми соціального захисту окремих категорій мешканців міста спрямовано 427 745,2 тис. грн, за рахунок яких надавалися різні види допомоги, пільг та послуг, а саме на:

— поховання, лікування, у зв'язку із скрутним матеріальним становищем, до визначних дат ветеранам, дітям з інвалідністю, особам з інвалідністю внаслідок війни та окремим верствам населення, проведення заходів на загальну суму 94 797,1 тис. грн, у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 17,2 тис. грн;

— часткова компенсація вартості послуг тепло-, водопостачання та водовід-ведення, управління або утримання багатоквартирного будинку – 147 406 тис. грн;

— - компенсація витрат на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян, відшкодування за надані послуги зв'язку пільговим категоріям громадян – 715,9 тис. грн;

— - компенсаційні виплати за пільговий проїзд електро-, авто та залізничним транспортом окремих категорій громадян - 107 133,4 тис. грн, у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 993,9 тис. грн;

— часткове відшкодування КП «Сансервіс» витрат на житлово-комунальні послуги для тимчасово переміщених осіб, які проживають у будинках модульного типу – 1 700 тис. грн;

— реалізацію окремих заходів виконання комплексної програми підтримки учасників антитерористичної операції на сході України та операції об'єднаних сил у Донецькій і Луганській областях, членів їх сімей і сімей загиблих у ході їх проведення, спрямовано 42 987,8 тис. грн;

— зубопротезування пільгової категорії населення міста – 5 500 тис. грн;

— безкоштовні медикаменти ветеранам Другої світової війни – 68,1 тис. грн;

— створення належних умов для проживання громадян похилого віку в будинках милосердя – 24 711,4 тис. грн (у т.ч. за рахунок загального фонду – 19 677,6 тис. грн, спеціального фонду – 5 033,8 тис. грн, у тому числі власні надходження – 4 801,2 тис. грн), з них на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 34,1 тис. грн;

— фінансову підтримку громадських організацій ветеранів – 2 725,5 тис. грн.

На виконання заходів міської Програми «Здоров'я нації» на проведення безоплатного зубопротезування та забезпечення медикаментами громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи спрямовано 684,3 тис. грн (за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету).

На виконання заходів міської Програми реалізації держаної та місцевої політики поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї спрямовано 26 803,7 тис. грн (за загальним фондом – 25 621,1 тис. грн, спеціальним фондом (бюджетом розвитку – 1 182,6 тис. грн), з них на:

— утримання центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; кризового центру для жінок, постраждалих від насильства в сім'ї – 13 244,9 тис. грн, у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 71,7 тис. грн;

— благодійні та профілактичні акції, а також заходи, спрямовані на виконання сімейної та молодіжної політики в місті – 931,7 тис. грн, у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 11,0 тис. грн;

— виплату іменних стипендій обдарованій студентській молоді – 580,5 тис. грн, матеріальної допомоги на дітей з багатодітних сімей – 10 864 тис. грн;

— придбання автомобіля для мобільної бригади кризового центру для жінок, постраждалих від насильства в сім'ї – 1 182,6 тис. грн (за рахунок коштів субвенції, бюджет розвитку).

На міську Програму захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання використано 954,6 тис. грн, в тому числі за:

— загальним фондом – 226 тис. грн, з них на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 35,7 тис. грн, надання одноразової допомоги при створенні прийомних сімей – 35,0 тис. грн, проведення міських заходів – 155,3 тис. грн;

— спеціальним фондом (бюджет розвитку) – 728,6 тис. грн на проведення капітального ремонту 3-х квартир для дітей, позбавлених батьківського піклування.

На утримання 2-х центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах використано 23 300,5 тис. грн, в т.ч. за рахунок загального фонду – 23 054,6 тис. грн, спеціального фонду – 245,9 тис. грн (власні надходження бюджетних установ). Із загального фонду бюджету на заробітну плату з нарахуваннями спрямовано 16 833,4 тис. грн, харчування та медикаменти – 3 045,1 тис. грн, оплату енергоносіїв 2 064,3 тис. грн, на погашення кредиторської заборгованості – 194,0 тис. грн.

На виконання програми розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою на поховання одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, осіб, від поховання яких відмовилися рідні, знайдених невідомих трупів (у разі відсутності родичів) – 1 001,9 тис. грн.

Культура і мистецтво

(головний розпорядник – управління культури виконкому міської ради)

На забезпечення діяльності 17 установ культури видатки склали 145 205,6 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 139 794,2 тис. грн (з них на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 698,4 тис. грн), у т.ч. за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 366,0 тис. грн;

— спеціального фонду – 5 411,4 тис. грн, у т.ч. власні надходження бюджетних установ – 4 412,4 тис. грн; кошти бюджету розвитку 999 тис. грн.

Із загального фонду бюджету:

— на соціально захищені видатки (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг) направлено 101 093,3 тис. грн;

— для забезпечення виплати заробітної плати працівникам 3-х театрів міста, часткову оплату спожитих енергоносіїв надано фінансову підтримку на суму 31 959,9 тис. грн;

— на виконання заходів Програми розвитку культури та мистецтва в місті для проведення культурно-мистецьких заходів, інвентаризацію пам'яток культури, підписку періодичних видань, придбання обладнання та предметів довгострокового користування, реалізацію проектів-переможців конкурсу «Громадський бюджет» спрямовано 3 430,5 тис. грн, у тому числі бюджет розвитку – 999 тис. грн;

— на виконання заходів Програми розвитку системи цивільного захисту в місті спрямовано на протипожежні заходи 624,1 тис. грн.

Фізична культура і спорт

(головні розпорядники – департаменти освіти і науки, у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому міської ради)

На утримання 10 дитячо-юнацьких спортивних шкіл та проведення заходів з фізичної культури і спорту спрямовано 146 963,7 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду – 140 380,9 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 302,2 тис. грн;

— спеціального фонду – 6 582,8 тис. грн (власні надходження бюджетних установ).

Зокрема, із загального фонду бюджету на:

— соціально захищені видатки по дитячо-юнацьких спортивних школах (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг, придбання продуктів харчування та медикаментів) направлено 130 246,1 тис. грн;

— погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 3 127,4 тис. грн;

— проведення заходів в межах Програми розвитку фізичної культури і спорту спрямовано 3 832,8 тис. грн (проведення спортивних заходів та навчально-тренувальних зборів і змагань, придбання спортивного обладнання, гурткової роботи фізкультурно-спортивного напряму – 1 404,9 тис. грн, фінансову підтримку фізкультурно-спортивному клубу інвалідів «Олімп» та міській організації ФСТ «Україна» – 368,9 тис. грн, виплата стипендій і заохочень за високі досягнення у спорті спортсменам та їх тренерам – 1 543 тис. грн, на реалізацію проєктів-переможців конкурсу «Громадський бюджет» – 516 тис. грн).

Органи місцевого самоврядування (головні розпорядники – Криворізька міська рада, виконком міської ради, департамент адміністративних послуг, управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконкому міської ради).

Видатки на утримання органів управління склали 267 851,7 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів загального фонду – 267 123 тис. грн, спеціального фонду – 728,7 тис. грн (в т.ч. за рахунок власних надходжень – 526 тис. грн, бюджету розвитку – 202,7 тис. грн).

Із загального фонду бюджету на соціально захищені видатки (заробітна плата з нарахуваннями, оплата енергоносіїв і комунальних послуг) направлено 218 944,2 тис. грн.

На погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік спрямовано 2 080,1 тис. грн.

У сфері іншої діяльності органів управління кошти спрямовано на виконання заходів міських програм:

— розвитку місцевого самоврядування (загальний фонд) – 505,3 тис. грн на проведення урочистостей з нагоди державних свят, знаменних подій тощо;

— розвитку Центру адміністративних послуг «Віза» – 374,9 тис. грн (загальний фонд – 345,9 тис. грн, спеціальний фонд (бюджет розвитку) – 28,8 тис. грн на виготовлення збірників, довідкових матеріалів, буклетів, оновлення стендів, придбання антивірусного кіоску тощо.

Із бюджету розвитку спеціального фонду спрямовано 173,9 тис. грн на придбання обладнання.

Житлово-комунальне господарство (головний розпорядник – департамент розвитку інфраструктури міста, у справах сім'ї, молоді та спорту,

управління комунальної власності міста, служба у справах дітей виконкому міської ради).

За 2021 рік по житлово-комунальному господарству видатки склали 1 558 764,3 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів:

— загального фонду - 342 488,7 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету на підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа – 2,4 тис. грн),

— спеціального фонду – 1 216 275,6 тис. грн, у т.ч. субвенція з державного бюджету на погашення заборгованості з різниці в тарифах згідно із Законом України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення» - 1 147 789,3 тис. грн, бюджет розвитку – 32 175,3 тис. грн (з них за рахунок субвенції з державного бюджету на підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа – 7 504,5 тис. грн), власні надходження (плата за землю під об'єктами, які знаходяться на балансі департаменту розвитку інфраструктури міста виконкому міськради, заходи з благоустрою, надання в оренду приміщень, реалізацію майна, кошти на виконання цільових заходів) – 36 310,4 тис. грн.

В межах Програм розвитку та утримання житлово-комунального господарства міста; розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою; розвитку та безпеки дорожнього руху, інформатизації та цифровізації проведено наступні заходи за рахунок коштів загального фонду:

— забезпечення діяльності з виробництва теплової енергії КПТМ «Криворіжтепломережа» – 27 000,0 тис. грн, КП «Кривбастеплоенерго» - 1 486,8 тис. грн;

— експлуатація та технічне обслуговування житлового фонду – 253,3 тис. грн;

— охорона об'єктів житлового фонду – 1 740 тис. грн (у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 194,7 тис. грн);

— експертне обстеження ліфтів в сумі – 65,8 тис. грн;

— благоустрій міста – 274 844,9 тис. грн (у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 30 245,1 тис. грн). Виділені кошти направлено на утримання і поточний ремонт мереж зовнішнього освітлення, озеленення міста, оплату електроенергії для зовнішнього освітлення міста, охорону об'єктів благоустрою, поточний ремонт та утримання об'єктів благоустрою, дренажних насосних станцій та оплату електроенергії, інші;

— проведення видатків по іншій діяльності у сфері житлово-комунального господарства на суму 37 052,4 тис. грн (у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 3 300,4 тис. грн). Виділені кошти направлено на перевезення тіл померлих до судово-медичної експертизи, забезпечення належної роботи та утримання парку КП «Парк культури і відпочинку імені Богдана Хмельницького», КП «Центр поведження з

безпритульними тваринами», утримання модульних туалетів, що знаходяться на балансовому обліку КП «Сансервіс», інші послуги.

На виконання заходів міських програм:

— управління комунальним майном територіальної громади міста Кривого Рогу проведені заходи, пов'язані з управлінням комунальним майном у сумі 18,1 тис. грн;

— захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання використано 9 383,0 тис. грн, в тому числі за загальним фондом – 2,4 тис. грн на оплату рецензування звітів про оцінку житла для 2-х дитячих будинків сімейного типу (за рахунок субвенції), за спеціальним фондом (бюджет розвитку) – 9 380,6 тис. грн на придбання 2-х дитячих будинків сімейного типу (у т.ч. за рахунок субвенції – 7 504,5 тис. грн);

— реалізації державної та місцевої політики поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї проведені витрати, пов'язані з обслуговуванням пільгового довгострокового кредиту багатодітній сім'ї для придбання квартири у сумі 25 тис. грн.

За рахунок коштів бюджету розвитку спеціального фонду проведено видатків на суму 22 794,7 тис. грн, які спрямовано на капітальний ремонт конструктивних елементів об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та мереж водопостачання та водовідведення.

Здійснення заходів із землеустрою

(головні розпорядники – департамент регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління комунальної власності міста, служба у справах дітей виконкому міськради)

Кошти загального фонду в сумі 3 786,1 тис. грн, спрямовано на виконання заходів програми розвитку земельних відносин у м.Кривому Розі, у тому числі для розробки проекту з рекультивації земель комунальної власності (2 974,5 тис. грн), на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік за виготовлення землевпорядної документації на земельну ділянку, виносу меж земельних ділянок, оформлення права комунальної власності на земельну ділянку за територіальною громадою міста (618,1 тис. грн), виготовлення землевпорядної документації на земельні ділянки (157,9 тис. грн), супровід завантаження файлу окружної межі міста (35,6 тис. грн).

Будівництво та регіональний розвиток (головні розпорядники – виконком Криворізької міської ради, департаменти освіти і науки, соціальної політики, розвитку інфраструктури міста, регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління культури, охорони здоров'я, капітального будівництва, з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконкому міської ради).

В цілому по галузі «Будівництво та регіональний розвиток» видатки за рахунок спеціального фонду склали 289 981,1 тис. грн, у тому числі бюджет розвитку – 271 837,6 тис. грн (з них за рахунок субвенції з державного бюджету на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 38 339,9 тис. грн, субвенції з обласного бюджету на виконання

доручень виборців депутатами обласної ради – 920,5 тис. грн), власних надходжень – 18 143,5 тис. грн.

Кошти направлено на виконання заходів міських програм капітального будівництва об'єктів інфраструктури міста; розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою; безпеки дорожнього руху; містобудівної діяльності та створення геоінформаційної електронної містобудівної кадастрової системи, розвитку та утримання житлово-комунального господарства міста; соціального захисту окремих категорій мешканців міста; розвитку культури та мистецтва; перспективного розвитку освіти; «СТОП-інфаркт», а саме на об'єктах:

- житлово-комунального господарства – 131 928,2 тис. грн.;
- освіти – 30 776,4 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету – 11 312,7 тис. грн;
- охорони здоров'я – 61 146,1 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету – 24 273,1 тис. грн;
- фізичної культури і спорту – 20 439,3 тис. грн;
- культури – 32 523 тис. грн, у т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету – 2 754,1 тис. грн;
- соціального захисту населення – 4 924,4 тис. грн;
- інших об'єктах комунальної власності – 5 797,6 тис. грн;
- проведення актуалізації плану зонування міста та розподілу території, оновлення Генерального плану міста – 2 446,1 тис. грн.

Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство (головні розпорядники – департамент розвитку інфраструктури міста, управління транспорту та телекомунікацій виконкому міської ради)

В цілому по галузі видатки склали 1 061 099,9 тис. грн, з них загальний фонд – 1 059 922,5 тис. грн, спеціальний фонд (бюджет розвитку) – 1 177,4 тис. грн, які спрямовані:

На виконання Програм розвитку підприємств міського електротранспорту, розвитку та безпеки дорожнього руху, інформатизації та цифровізації у сумі 723 633,1 тис. грн, із загального фонду – 723 199,2 тис. грн, спеціального фонду – 433,9 тис. грн.

Із загального фонду кошти спрямовані зокрема на фінансову підтримку для забезпечення:

- діяльності в сфері електротранспорту КП «Швидкісний трамвай», «Міський тролейбус» у сумі 630 717,9 тис. грн;
- надання послуг з перевезення пасажирів автобусами комунальної власності міста – 70 582 тис. грн.

За рахунок коштів бюджету розвитку спеціального фонду 433,8 тис. грн спрямовано на розробку робочих проєктів по капітальному ремонту станцій швидкісного трамваю.

На виконання Програми підтримки та розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» із загального фонду для забезпечення належної роботи надано фінансову підтримку в сумі 30 403,5 тис. грн.

В межах Програми розвитку та безпеки дорожнього руху в містіна поточний ремонт вулиць і доріг міста, утримання автошляхів міста, утримання та поточний ремонт світлофорних об'єктів, дорожніх знаків, дорожнього огороження спрямовано кошти загального фонду у сумі 306 319,8 тис. грн (у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 51 433,5 тис. грн). На проведення експертизи проєктно-кошторисної документації на капітальний ремонт дороги спрямовано кошти бюджету розвитку у сумі 743,5 тис. грн.

Зв'язок, телекомунікації та інформатика (головні розпорядники – виконавчий комітет міської ради, департаменти соціальної політики, освіти і науки, у справах сім'ї, молоді та спорту, адміністративних послуг, управління культури, з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, економіки, служба у справах дітей виконкому міської ради).

На заходи Програми інформатизації та цифровізації використано 51 805,7 тис. грн (загальний фонд – 40 305,8 тис. грн (з них за рахунок субвенції з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 349,5 тис. грн), спеціальний фонд – 11 499,9 тис. грн, у тому числі бюджет розвитку – 11 191,2 тис. грн). Ці кошти спрямовано на оплату Інтернету; придбання обладнання та комплектуючих; оренду, хостинг, обслуговування та супровід серверного обладнання; підтримку та подальший розвиток сайту «Криворізький ресурсний центр», супровід програмних продуктів; забезпечення оновлення комп'ютерних систем, обладнання та мереж, програмування «Карток криворіжця».

Із загальної суми виділених коштів 3 852,2 тис. грн спрямовано на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік.

За рахунок власних надходжень бюджетних установ спрямовано 308,7 тис. грн (комп'ютерна техніка, інвентар, оплата Інтернету).

Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю (головні розпорядники – виконавчий комітет міської ради, департаменти освіти і науки, розвитку інфраструктури міста, соціальної політики, регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління економіки, культури, охорони здоров'я, капітального будівництва, комунальної власності міста, транспорту та телекомунікацій, служба у справах дітей, інспекція з благоустрою, відділ з питань державного архітектурно-будівельного контролю, з питань реклами виконкому міської ради)

В цілому видатки склали 111 217,3 тис. грн, у т.ч. по загальному фонду – 52 538 тис. грн, спеціальному фонду – 58 679,3 тис. грн, у т.ч. бюджет розвитку – 11 191,2 тис. грн.

Кошти спрямовано на виконання заходів міських програм:

- розвитку малого й середнього підприємництва (загальний фонд) – 1 048,5 тис. грн;
- розвитку промислового туризму (загальний фонд) – 1 011,8 тис. грн;
- залучення інвестицій та розвитку міжнародної співпраці (загальний фонд) – 981,8 тис. грн;

— «Теплий дім» на фінансування переможців конкурсу – 7 422 тис. грн, у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 2 714,2 тис. грн (загальний фонд);

— відшкодування частини кредитів, що надаються об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельним кооперативам на впровадження енергоефективних заходів у житловій сфері – 4 595,5 тис. грн (загальний фонд), у т.ч. на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 188,9 тис. грн;

— на сплату членських внесків до асоціацій органів місцевого самоврядування «Дніпропетровська обласна асоціація органів місцевого самоврядування», «Дніпропетровське регіональне відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», «Асоціація міст України», асоціації «Енергоефективні міста України» (загальний фонд) – 960,8 тис. грн;

— на фінансову підтримку комунальним підприємствам (загальний фонд, міські програми розвитку культури та мистецтва, здоров'я нації, економічного та соціального розвитку міста) – 26 519 тис. грн;

— підвищення енергоефективності громадських будівель у м. Кривому Розі, що реалізується в співпраці з ЄБРР на фінансову підтримку КП «Кривбастеплоенерго» - 2 207,7 тис. грн. (загальний фонд);

— економічного та соціального розвитку міста (загальний фонд) - 236,3 тис. грн на організацію проведення міського конкурсу «Громадський бюджет»;

— соціального захисту окремих категорій мешканців міста – 2 969,5 тис. грн (загальний фонд) для продовження запровадження багатофункціональної електронної «Картки криворіжця»;

— захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання – 12,4 тис. грн (загальний фонд) на приєднання до електричних мереж об'єкту нового будівництва малого групового будинку;

— управління комунальним майном територіальної громади міста (загальний фонд) – 1 465,6 тис. грн (в тому числі на погашення кредиторської заборгованості за 2020 рік – 1 104,0 тис. грн) за послуги з розбирання та демонтажу об'єктів незавершеного будівництва.

— За рахунок власних надходжень здійснено плату за землю під об'єктами комунальної власності міста у сумі 3 837,5 тис. грн;

— капітального будівництва об'єктів інфраструктури міста (загальний фонд) – 3 056,7 тис. грн на зміну цільового призначення земельних ділянок та інші витрати;

— містобудівної діяльності та створення геоінформаційної електронної містобудівної кадастрової системи (загальний фонд) – 26 тис. грн на судові витрати;

— інформатизації та цифровізації – 24,4 тис. грн (загальний фонд) та 30 тис. грн (бюджет розвитку) на оплату послуг Інтернету, обслуговування програмного забезпечення тощо;

— розвитку підприємств міського електротранспорту (спеціальний фонд бюджет розвитку) на поповнення статутного капіталу комунальним підприємствам електротранспорту спрямовано 30 858,6 тис. грн;

— підтримки та розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» (спеціальний фонд бюджет розвитку) на поповнення статутного капіталу аеропорту спрямовано 10 410 тис. грн;

— розвитку земельних відносин— 48,2 тис. грн (спеціальний фонд бюджет розвитку) для проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки;

— розвитку та утримання об'єктів (елементів) благоустрою (спеціальний фонд бюджет розвитку) – 99,8 тис. грн для придбання та встановлення лавок, майданчика для паркування велосипедів в парку культури і відпочинку ім.Б.Хмельницького;

— виконання заходів за рахунок коштів цільових фондів, утворених органами місцевого самоврядування – 13 395,2 тис. грн, з них:

— від плати за тимчасове використання місць розташування об'єктів зовнішньої реклами – 2 471,4 тис. грн (виготовлення плакатів із соціально-значущою інформацією, демонтаж об'єктів для здійснення підприємницької діяльності, демонтаж рекламних конструкцій та інші послуги пов'язані з розміщенням зовнішньої реклами, оплати судових зборів);

— на розвиток, обслуговування, будівництво, розширення, ремонт, утримання об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури міста, виконання місцевих програм, затверджених міською радою – 10 923,8 тис. грн (для забезпечення діяльності палаців культури і спорту, переданих гірничо-збагачувальними комбінатами до комунальної власності міста, виготовлення та корегування проектно-кошторисної документації, будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів міста).

Інша діяльність

Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

(головний розпорядник – управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконкому міської ради)

На виконання Програми поповнення та використання матеріального резерву для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного й природного характеру та їх наслідків у місті використано 1 901,2 тис. грн (із загального фонду) для запобігання занесенню та поширенню на території міста коронавірусної хвороби (COVID 19).

На заходи з організації рятування на воді і програми інформатизації та цифровізації (загальний фонд) спрямовано 3 736,7 тис. грн.

Охорона навколишнього природного середовища (головні розпорядники – департамент освіти і науки, розвитку інфраструктури міста, регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин, управління охорони здоров'я, капітального будівництва, екології виконкому міської ради).

На виконання природоохоронних заходів видатки склали 67 213,1 тис. грн, у т.ч. за рахунок загального фонду – 2 180 тис. грн, коштів міського фонду

охорони навколишнього природного середовища (спеціальний фонд) – 65 033,1 тис. грн. Кошти направлені на реконструкцію каналізаційних колекторів, моніторинг навколишнього природного середовища, заходи з озеленення міста, придбання контейнерів для сміття закладам освіти та охорони здоров'я, оплату послуг по водоохоронним межам.

Засоби масової інформації (головний розпорядник – управління культури виконкому міської ради).

На виконання Програми фінансової підтримки комунальних засобів масової інформації та комунальних підприємств видавничо-поліграфічної сфери направлено 23 031 тис. грн (загальний фонд) на фінансову підтримку телерадіокомпанії «Рудана».

Заходи із запобігання поширенню інфекційних захворювань за рахунок коштів резервного фонду місцевого бюджету

(головний розпорядник – управління охорони здоров'я виконкому міської ради)

За рахунок коштів резервного фонду спрямовано на заходи щодо запобігання занесенню та поширенню на території міста коронавірусної хвороби (COVID-19) у сумі 25 244,3 тис.грн (загальний фонд 10 264,3 тис.грн; спеціальний фонд (бюджет розвитку) 14 980 тис.грн).

Міжбюджетні трансферти (головні розпорядники – виконком міської ради, департаменти фінансів, розвитку інфраструктури міста, соціальної політики, освіти і науки, у справах сім'ї, молоді та спорту, управління охорони здоров'я, культури, транспорту та телекомунікацій виконкому міської ради).

За 2021 рік за рахунок надходжень субвенцій з інших бюджетів та залишку коштів субвенцій з державного бюджету на початок 2021 року видатки склали 2 424 124,7 тис. грн.

Крім того, з бюджету Криворізької міської територіальної громади у звітному періоді надано субвенцій і дотацій іншим бюджетам на загальну суму 794 289,2 тис. грн, з них:

дотацій:

— реверсна дотація державному бюджету – 465 590,8 тис. грн;

— інші дотації районним у місті бюджетам (для вирівнювання фінансової забезпеченості) – 281 375 тис. грн;

субвенцій:

— державному бюджету на виконання програми громадського порядку та громадської безпеки в місті – 7 647,7 тис. грн (загальний фонд – 3 090,8 тис. грн, спеціальний фонд – 4 556,9 тис.грн);

— обласному бюджету на:

— забезпечення офтальмологічної допомоги населенню міста – 3 401,4 тис.грн (загальний фонд);

— забезпечення роботи постійно діючих позаштатних військово-лікарській комісії районних територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки – 1 100,7 тис.грн (загальний фонд);

- реконструкцію будівель міжнародного аеровокзального комплексу КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» – 9 000,0 тис. грн (спеціальний фонд);
- співфінансування на придбання ноутбуків педпрацівникам загальноосвітніх закладів – 6 463,5 тис. грн. та мультифункціональних спортивних майданчиків – 381,7 тис. грн;
- районним у місті бюджетам на:
  - фінансування проектів-програм переможців конкурсу місцевого розвитку «Громадський бюджет» – 12 950 тис. грн (загальний фонд – 5 018,1 тис. грн, спеціальний фонд – 7 931,9 тис.грн);
  - на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, які приймали участь в антитерористичній операції (субвенція з державного бюджету) – 757,4 тис. грн;
  - на виплату часткової або повної грошової компенсації за належні для отримання житлові приміщення для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа з метою придбання житла (субвенція з державного бюджету) – 3 864,5 тис. грн;
  - на проведення капітальних ремонтів територіального центру в Інгулецькому районі, придбання та встановлення елементів дитячого майданчика в Центральном-Міському районі (субвенція з державного бюджету) – 658,7 тис. грн;
  - на капітальний ремонт пам'ятника Б.Хмельницькому в Центральном-Міському районі (за рахунок цільового фонду) - 49,8 тис. грн;
  - виконання доручень виборців депутатами обласної ради – 1 048 тис. грн (субвенція з обласного бюджету).

Кредитування

(головні розпорядники – департаменти фінансів, у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому міської ради)

На виконання Програми реалізації державної та місцевої політики щодо поліпшення становища дітей, молоді, жінок та сімей у звітному періоді надано кредит родині в сумі 417 тис. грн (за рахунок загального та спеціального фондів) для придбання квартири та повернуто до міського бюджету позичальниками отриманий раніше кредит на придбання житла в сумі 157,4 тис. грн.

Кошти Європейського інвестиційного банку для модернізації системи теплопостачання міста у 2021 році не надходили у зв'язку з підготовкою документів та проведенням тендерних процедур. Тому місцевий борг за запозиченнями до міського бюджету відсутній.

Станом на 31.12.2021 року гарантований борг за отриманим та непогашеним кредитом КП «Міський тролейбус» від Європейського банку реконструкції та розвитку складає 241 157,4 тис. грн (граничний обсяг гарантованого боргу, визначений рішенням про бюджет на 2021 рік – 1 144 178,3 тис. грн).

Відповідно до рішення міської ради від 27.10.2021 № 842 (зі змінами), у межах граничного обсягу надання місцевих гарантій у 2021 році (1 465 800,0

тис. грн), надана гарантія Міжнародній фінансовій корпорації (IFC) за кредитом КП «Швидкісний трамвай» у сумі 13,7 млн.євро для реалізації проекту «Трамвай Кривого Рогу».

Зобов'язання за кредитними договорами виконані комунальними підприємствами «Міський тролейбус» та «Кривбастеплоенерго» у повному обсязі, тому механізм виконання гарантійних зобов'язань не застосовувався.

Аналіз витрат міського бюджету за 2022 рік (уточнений план та виконання бюджету) наведено у додатку Г.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасна інтеграція України до ЄС вимагає більшого вивчення законодавства європейських країн світу. В цьому потрібним буде досвід інших країн у частині регулювання тих чи інших відносин. Будь-яка демократична, вільна держава намагається забезпечити належний рівень роботи місцевого самоврядування.

Важливим у даному аспекті існує питання про стан фінансових та економічних засад місцевого самоврядування, яке відображує інтереси населення відповідної держави. Йдеться по-перше про МБ, з яких фінансуються майже всі місцеві видатки.

Бюджетна система ґрунтується на економічних і юридичних нормах та організаційно залежить від устрою держави.

Для федеративних країн (США, Німеччина, Російська Федерація, Канада, Швейцарія) відповідною є трирівнева бюджетна система (федеральний бюджет, бюджети суб'єктів федерації, а бюджетна система в унітарних країнах (Італія, Франція, Україна, Японія) представлена двома рівнями бюджетів (державний і місцеві бюджети).

У федеративних державах види МБ визначені федеральним законодавством та законодавством окремих суб'єктів федерації.

В унітарних чітко визначаються на загальнодержавному рівні.

Існують країни, МБ яких мають свої особливості. Так, у Іспанії до МБ включено також бюджети сумісних підприємств (так званих торговельних товариств), створених за участю держави.

Для країн із великим ступенем розбіжності бюджетної забезпеченості характерним є високий рівень централізації бюджетної системи.

Як правило в країнах світу бюджетні системи належать до децентралізованих, тобто місцеві бюджети становлять окрему сферу бюджетної системи.

Вони не включені до державного бюджету чи регіональних бюджетів вищого рівня.

«Центральною ланкою фінансів органів місцевого самоврядування є місцеві бюджети, які формуються на території адміністративних одиниць, що зазвичай мають виборні (представницькі) органи управління. Формування кожного місцевого бюджету зумовлене необхідністю фінансового забезпечення реалізації повноважень органів місцевого самоврядування. Ці повноваження, своєю чергою, пов'язані із розв'язанням питань місцевого значення» [10].

Система МБ може включати різні види бюджетів, а саме: бюджети громад та органів місцевого самоврядування, бюджети державних утворень, які є суб'єктами федерації (бюджети земель у ФРН, штатів у США, суб'єктів федерацій у Російській Федерації).

МБ складаються із доходу та видатків. Доходи та видатки МБ є взаємопов'язаними поняттями.

Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок податкових і неподаткових надходжень.

Податкові бюджетні надходження (до яких належать доходи від податків, зборів, інших обов'язкових платежів) є основою доходів.

Неподаткові доходи грають меншу роль у складі доходів МБ, ніж податкові. Надходження від неподаткових доходів коливаються в середньому від 10% до 30%. У доходах МБ країни Бельгії неподаткові доходи перевищують 30%, у доходах муніципалітетів США – 27%, Швеції – 15%, Норвегії – 14,5%, Австрії та Великобританії – 14%.

«Також важливим витокком доходів і фінансування видатків місцевих бюджетів є різноманітні міжбюджетні трансферти (гранти, державні дотації, субвенції та субсидії), а також запозичення» [10].

У деяких країнах доходи МБ формуються по-різному, проте можна виокремити чотири основні джерела наповнення доходів місцевих бюджетів: податки, неподаткові надходження, субсидії та дотації з центрального бюджету, позики, кредити.

«Одним із найважливіших джерел доходів місцевих бюджетів є податки. Рівень доходів від податків коливається досить широко. В Італії, Ірландії і Нідерландах він найнижчий і становить менше 10% від доходів місцевих бюджетів. У Бельгії, Франції, Німеччині, Данії, Великобританії доходи від місцевих податків перевищують 20% бюджетних доходів. В Данії і Франції ця стаття доходів перевищує 40%» [10].

Практика податків і зборів в Україні свідчить про збільшення протягом останніх років надходжень від даних платежів. Станом на 2021 рік у структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) 97,1 % належить податковим надходженням. Їхній обсяг склав 65,7 млрд. грн., що на 14,0 % більше, ніж аналогічний показник 2020 року. Від місцевих податків і зборів у 2021 році отримано 819,4 млн. грн., що практично відповідає обсягам двох попередніх років. Їх частина у структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів протягом 2020-2021 років продовжила спадну тенденцію і склала лише 1,3 %.

Роль місцевих податкових платежів у забезпеченні фінансової незалежності органів місцевого самоврядування є незначною, а тому вітчизняна податкова система потребує подальшого реформування, розпочатого ПКУ.

«Система місцевого оподаткування в країнах вельми різноманітна. В Японії вона налічує близько 30 видів місцевих податків, в Італії – більше 30, у Франції – більше 50, в Бельгії – майже 100, а у Великобританії їх тільки 2» [10].

«Особливості формування та використання коштів місцевих бюджетів у зарубіжних країнах наведено в» [10] додатку Д.

Важливі аспекти удосконалення використання бюджетних коштів пов'язані із розмежуванням їх між державним та місцевими рівнями управління.

Порівняти рівні розмежування функцій між рівнями фінансової системи у різних країнах дає змогу показник централізації, який характеризується частку витрат уряду в повному обсязі витрат бюджетної системи. Великі держави мають різноманітні варіанти фінансової системи.

В унітарних державах спостерігається вищий рівень централізації, а у федеративних, де система є в трирівня, менший.

«Зокрема, у США цей показник становить 57%, у Франції – 71%, у Канаді – 40%. В Україні показник централізації коливається на рівні 65-70%» [2].

Роблячи аналіз формування фінансової політики сталого розвитку місцевих бюджетів розвинутих держав світу, можна зробити висновок про посилення їх соціальної спрямованості.

На соціальні потреби людини була направлена бюджетна політика країн, США, Англія, Франція, Німеччина, Швеція.

«Найвищий рівень забезпечення соціальних потреб населення за рахунок бюджетного фінансування характерний для скандинавських країн, зокрема Швеції» [10].

У видатках МБ значну частину складають видатки на соціально-культурні об'єкти. Витрати на початкові і середні школи.

У Німеччині ці витрати становлять 25% витратків місцевих бюджетів, у Японії і Франції - більше 33%, а у бюджетах Англії і США – понад 40%. У ряді країн (Німеччині, США) за рахунок територіальних бюджетів покриваються витрати на вищі навчальні заклади. За рахунок МБ фінансується медицина, охорона здоров'я. У Норвегії, Швеції, Фінляндії ці витрати становлять більше 50% коштів бюджету.

На відміну від розвинутих країн світу, Україна залишається державою, в якій зберігаються екстенсивні методи розвитку економіки, що неминуче призводить до нераціонального і неефективного використання коштів місцевих бюджетів. З метою удосконалення використання коштів місцевих бюджетів в Україні особливу увагу слід приділити розгляду Європейського законодавства. Запровадження європейських стандартів у галузі місцевих фінансів передбачає приведення у відповідність з рекомендаціями Ради Європи національного законодавства. Зокрема це стосується Рекомендації «Про фінансове й бюджетне управління на місцевому й регіональному рівнях», якою передбачається введення та оприлюднення показників ефективності фінансового управління в галузі витратків на надання місцевих суспільних послуг, обмеження місцевого боргу, встановлення персональної відповідальності службовців органів місцевого самоврядування за об'єктивність та достовірність показників у фінансовій та бюджетній сфері, запровадження процедури незалежного аудиту в органах місцевого самоврядування тощо.

«Отже, міжнародний досвід свідчить про те, що здатність органів місцевого управління надавати високоякісні соціальні послуги, поліпшувати умови життя своїх громадян, вдосконалювати інфраструктуру та залучати необхідні ресурси, які б відповідали їх потребам, базується на таких постулатах:

— раціональному розподілі видаткових зобов'язань між різними рівнями влади, сильній і надійній базі доходів зі значною часткою власних;

— “оптимальному” розмірі територіальної громади базового рівня, та раціональному вирішенні питання укрупнення чи об'єднання громад задля досягнення їхніх спільних цілей;

— стратегії розвитку, що базується на ініціативі знизу, передбачає, власне, виокремлення громадою потреб і пріоритетів та мобілізує громаду на пошук ресурсів, необхідних для послідовного досягнення цілей розвитку» [10].

Ефективна організація відносин у бюджетній системі є одним з важливих і складних завдань державних фінансів в кожній державі.

Проблемами взаємовідносин між державним бюджетом і бюджетами органів місцевого самоврядування є перерозподіл бюджетних коштів, обумовлений відмінностями в рівнях соціально-економічного розвитку територій і необхідністю фінансового вирівнювання з метою забезпечення конституційних прав населенню незалежно від місця проживання.

Європейський напрям розвитку України означає наближення до європейських стандартів бюджетної забезпеченості, децентралізації, удосконалення принципів складання та виконання МБ.

Сьогодні процес формування МБ характеризується недостатньою кількістю власних доходів та тенденцією зростання об'ємів трансфертів, що обмежує фінансові можливості органів місцевого самоврядування для концентрації ресурсної бази і належного соціально-економічного розвитку територій, має наслідком недостатнє задоволення потреб громад.

Формування та використання МБ залежить від вирішення питань збалансованості бюджетів, які є наслідком проблем у сфері податкового федералізму.

Бюджетна фінансова децентралізація, що проводиться в Україні, включає удосконалення системи збалансованості місцевих бюджетів. З огляду на це вирішення проблем покращення збалансування місцевих бюджетів є вкрай актуальним.

БКУ серед одинадцяти принципів побудови бюджетної системи України називає «принцип збалансованості - повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період» [3].

Збалансований бюджет – це бюджет, в якому надходження поточного періоду відповідають сумі витрат цього ж періоду, тому збалансування бюджету є найбільш відповідальним етапом формування бюджету. Вданому напрямку БКУ передбачено вдосконалення системи збалансованості МБ, яка включає два поняття.

Перше стосується збалансування доходів, який передбачає розподіл надлишкових доходів бюджетів територій з вищою за середню податкозабезпеченістю між територіями з нижчою за середню податкозабезпеченістю. Причому трансфери надаються територіям з чітко визначеними напрямками витрачання, яке буде забезпечувати цільове використання коштів.

Друге - складова збалансування бюджетів стосується видаткової частини. Важливим при збалансуванні видатків МБ є облік структури витрат.

«Збалансування місцевих бюджетів шляхом перерахування дотацій має низку недоліків, основними з них є:

- виконання бюджетів нижчого рівня залежить від бюджетів вищого рівня;

- впевненість отримання доходів від державного бюджету не стимулює органи місцевого самоврядування по залученню власних доходів, особливо при великому рівні дотацій» [11].

Трансферти не повинні слугувати головним інструментом, а мають лише доповнювати методи балансування.

Потрібно дотримуватися таких дій у вирішенні питань балансування бюджетів з урахуванням можливих ситуацій.

«Крок 1. Органи місцевого самоврядування складають прогноз загальних податкових доходів місцевих бюджетів:

1. Прогноз місцевих (власних) податків та інших обов'язкових платежів, що формують дохідну частину місцевого бюджету.

2. Прогноз загальнодержавних податків і інших обов'язкових платежів, що збираються на цій території.

3. Прогноз доходів, що передаються, якщо такі мають місце» [11].

«Крок 2. Органи місцевого самоврядування розраховують прогноз загальних витрат місцевих бюджетів:

1. Розраховується сума власних та закріплених за місцевими бюджетами витрат.

2. Розраховується сума витрат місцевих бюджетів, які фінансуються бюджетом вищого рівня - субвенціями» [11].

«Крок 3. Балансування місцевих бюджетів:

Варіант 1. Можливі ситуації і методи балансування місцевих бюджетів за такими показниками:

- сума власних, закріплених за місцевими бюджетами;
- прогнозна сума місцевих (власних) доходів місцевих бюджетів. Якщо ж цих заходів недостатньо, бюджету території виділяється фінансова допомога (субвенції, дотації) (дод. Е).

Варіант 2. Можливі ситуації і методи балансування місцевих бюджетів за такими показниками:

- сума власних і закріплених за місцевим бюджетом видатків;
- прогнозна загальна сума доходів місцевих бюджетів» [11] (дод. Ж).

Методи, які наведені у другому варіанті, не забезпечують збалансованості місцевого бюджету, тоді бюджету нижчого рівня виділяється фінансова допомога у вигляді субвенцій і дотацій бюджетом вищого рівня. Субвенції мають строго цільове призначення, дотації носять безоплатний характер і надаються для покриття різниці між видатками і доходами місцевого бюджету. Для щоквартального і щомісячного балансування місцевих бюджетів також можуть надаватися бюджетні позик.

«Варіант 3. Можливі ситуації і методи балансування місцевих бюджетів за такими показниками:

- загальна сума видатків місцевого бюджету;
- прогнозна загальна сума доходів бюджету території» [11] (дод. К).

«Варіант 4. Дисбаланс місцевого бюджету, що виникає в результаті прийнятих органами державної влади впродовж фінансового року рішень про зміну дохідної або видаткової частин цих бюджетів, може регулюватися за допомогою взаєморозрахунків між бюджетами вищих та нижчих рівнів.

Варіант 5. В окремі періоди бюджетного року в процесі виконання у бюджеті території може утворитися нестача ресурсів через касовий розрив між доходами та видатками. Для балансування місцевого бюджету можуть виділятися короткострокові бюджетні позики бюджетом вищого рівня на умовах їх погашення до завершення бюджетного року» [11].

«Оптимальна структура та обсяги доходів і видатків – це один із потужних важелів впливу на економіку. Сьогодні проблеми збалансування місцевих бюджетів пов'язані як з доходами, так і з видатками. Одна з них – проблема вдосконалення управління дефіцитом і профіцитом.

Вирішуючи проблеми збалансування місцевих бюджетів, важливо акцентувати увагу на зміцненні фінансової бази місцевого самоврядування, передусім за рахунок збільшення власних доходів. Разом з тим, як відомо, значну частку у доходах місцевих бюджетів України складають міжбюджетні трансферти» [11].

«Обсяг перерахування міжбюджетних трансфертів із Державного бюджету до місцевих щороку зростає» [11].

ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

У 2021 році виконання показників бюджету ускладнювалося впливом карантинних заходів. Загалом до бюджету Криворізької міської територіальної громади мобілізовано 9,2 млрд грн (на 2,5 млрд грн більше, ніж у 2020 році), з них доходи загального фонду – 7,6 млрд грн, спеціального фонду – 1,6 млрд грн.

У видатках бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2021 році найбільша питома вага належить соціальним видаткам загального фонду, що склали більше 6,0 млрд грн (тобто 86% обсягу видатків загального фонду), в тому числі на вирішення питань соціальної спрямованості, зокрема на:

- оплату праці з працівникам бюджетної галузі - 3 253 246,3 тис. грн. Заробітна плата виплачувалася в повному обсязі відповідно до бюджетного законодавства та своєчасно, у терміни, визначені в колективних договорах;

- медикаменти, відпуск лікарських засобів громадянам безоплатно та на пільгових умовах – 107 029,6 тис. грн;

- придбання продуктів харчування – 92 053,7 тис. грн;

- оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 538 061,4 тис. грн, у тому числі бюджетної сфери – 468 695,1 тис. грн;

- трансферти населенню та іншим бюджетам, пільговий проїзд – 427 671 тис. грн;

- іншу дотацію бюджетам районів у місті – 281 375 тис. грн;

- реверсну дотацію державному бюджету, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» – 465 590,8 тис. грн, що на 139 347,5 тис. грн більше 2020 року;

- соціальні видатки комунальних підприємств, пов'язані з виконанням заходів міських програм – 732 983,4 тис. грн.

Це видатки на заробітну плату працівникам бюджетної сфери, розрахунки за енергоносії та комунальні послуги, придбання медикаментів, продуктів харчування, виплату різних видів соціальної допомоги мешканцям міста, пільговий проїзд, трансферти іншим бюджетам, фінансову підтримку комунальним підприємствам міста для виплати заробітної плати та інші соціальні видатки.

Все це свідчить, що бюджет міста соціально спрямований.

На забезпечення бюджетних установ та соціальний захист населення із загального фонду направлено 4 267 370,7 тис. грн, що становить 62,4% у видатках загального фонду бюджету. Це теж свідчить, що бюджет соціально спрямований.

Крім того, відповідно до чинного законодавства у сфері бюджетних відносин з бюджету Криворізької міської територіальної громади перераховано державному бюджету реверсну дотацію в сумі 465,6 млн грн, що на 139,4 млн грн більше, ніж у 2020 році.

Важливим соціальним питанням стало виділення коштів з бюджету на боротьбу з коронавірусною хворобою та створення безпечних умов для дітей у закладах освіти, культури, фізичної культури і спорту, підопічних у закладах

соціального захисту. На це направлено майже 58 млн грн, у тому числі з резервного фонду 25,2 млн грн на придбання засобів індивідуального захисту й медичних виробів, кисневих концентраторів та іншого обладнання для лікарень міста. Все це кошти, які направлено на соціальний захист населення міста.

Обсяги коштів, виділених державою, педагогічним працівникам загальноосвітніх закладів та медичним працівникам для забезпечення виплати заробітної плати направлено майже 78 млн грн.

У зв'язку зі значним підвищенням тарифів на енергоносії своєчасно розглядалися питання забезпечення фінансовим ресурсом розрахунків за спожиті закладами бюджетної сфери тепло- та електроенергію, на що всього профінансовано 468,7 млн грн (протягом звітнього року додатково передбачено 115 млн грн), для зовнішнього освітлення міста – 67,5 млн грн.

До початку воєнного стану функціонував проєкт «Відкритий бюджет», що надає доступ до детальної інформації про обсяги надходжень та витрат бюджету Криворізької міської територіальної громади.

З метою поліпшення демографічної ситуації, зниження захворюваності та смертності, стимулювання народжуваності й зміцнення сім'ї, поєднання жінками професійної зайнятості з материнством протягом звітнього року:

на організацію умов безпечного материнства, здорового дитинства та збереження репродуктивного здоров'я населення направлено 6,5 млн грн (дитяче харчування дітей з малозабезпечених сімей і народжених ВІЛ-інфікованими матерями та хворих на фенілкетонурию);

надано одноразову грошову допомогу п'яти новоствореним прийомним сім'ям на суму 25,0 тис. грн (кожній сім'ї – 5,0 тис. грн);

надано матеріальну допомогуродинам, які виховують дітей з інвалідністю та онкохворих дітей (2 653 дитини по 10 тис. грн кожній);

виплачувалися муніципальні стипендії обдарованим студентам (60 студентів на загальну суму 390,5 тис. грн, середній розмір – 6,5 тис. грн).

У 2021 році продовжено роботу виконавчих органів міської ради, служб різних рівнів щодо забезпечення виконання програм соціального спрямування, надання адресної допомоги криворіжцям, розвитку муніципальних проєктів тощо.

За результатами виконання Програми соціального захисту окремих категорій мешканців м. Кривого Рогу на 2017–2022 роки та Комплексної програми підтримки у 2017–2022 роках учасників антитерористичної операції на сході України та операції об'єднаних сил у Донецькій і Луганській областях, членів їх сімей і сімей загиблих у ході їх проведення коштом бюджету Криворізької міської територіальної громади забезпечено виплату матеріальних допомог та компенсацій мешканцям міста на загальну суму понад 388,0 млн грн.

Протягом звітнього року виплачено матеріальну допомогу мешканцям міста, які потребують підтримки на загальну суму понад 130,0 млн грн.

Її отримали:

425 ветеранів Другої світової війни та прирівняних до них осіб на суму 1,3 млн грн, понад 6,5 тис. осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників

бойових дій у антитерористичній операції (АТО) на сході України та операції об'єднаних сил (ООС) у Донецькій та Луганській областях, членів сімей військово-службовців, які загинули (померли), пропали безвісти в зоні проведення АТО, ООС або перебувають у полоні на суму 41,8 млн грн, 10 бійців-добровольців на суму 50,0 тис. грн, 2,4 тис. учасників бойових дій в Афганістані, на території інших держав і сімей загиблих (померлих) учасників бойових дій в Афганістані та на території інших держав на суму 12,9 млн грн, понад 3,5 тис. постраждалих унаслідок катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції на суму 14,8 млн грн, 16 сімей та 2 дітей працівників органів внутрішніх справ і надзвичайних ситуацій України, які загинули під час виконання службових обов'язків, а також 11 колишніх працівників з інвалідністю Міністерства внутрішніх справ на суму 235,9 тис. грн;

312 дітей, які мають статус постраждалих унаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, 583 дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи, з їх числа, які отримують освіту в закладах професійно-технічної, фахової передвищої, вищої освіти на суму 2,1 млн грн;

понад 6,8 тис. осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю на суму 39,7 млн грн.

Крім того, упродовж звітнього року розглянуто понад 6,7 тис. документів криворіжців про надання матеріальної допомоги в зв'язку зі скрутним матеріальним становищем, на лікування, поховання рідних. Підготовлено 49 протоколів засідання відповідної комісії, виплачено матеріальну допомогу 6 342 мешканцям, у тому числі й внутрішньо переміщеним громадянам, на лікування на загальну суму 16,8 млн грн.

Продовжено надання щорічної часткової компенсації за тепло- та водопостачання у зв'язку з підвищенням тарифів на комунальні послуги. У звітному році її збільшено вдвічі – з 500 грн до 1000 грн, отримали її 147 406 криворіжців на суму 147,4 млн грн.

Усього коштом бюджету Криворізької міської територіальної громади надано різних видів додаткових компенсацій окремим категоріям мешканців міста на загальну суму 150,9 млн грн.

З 1 травня 2021 року відповідно до пілотного проєкту «Безоплатний проїзд у міському комунальному транспорті загального користування на підставі багатофункціональної електронної «Картки криворіжця» для мешканців міста, зареєстрованих (облікованих) у Кривому Розі» забезпечено понад 182 тис. мешканців міста «Карткою криворіжця». Компенсацію Комунальним підприємствам «Швидкісний трамвай» та «Міський тролейбус» за безоплатний проїзд осіб пільгових категорій, дітей, студентів, мешканців, зареєстрованих (облікованих) у Кривому Розі, відшкодовано на підставі даних автоматизованої системи обліку оплати проїзду, тобто за фактичні поїздки вищезазначених категорій, на суму 98,6 млн грн.

Коштом бюджету Криворізької міської територіальної громади забезпечується цілодобовий догляд та утримання одиноких непрацездатних криворіжців у Комунальних установах «Будинок милосердя» та «Будинок милосердя «Затишок» Криворізької міської ради. На ці цілі профінансовано

19,7 млн грн (у 2020 році – 17,0 млн грн). У звітному році з бюджету Криворізької міської територіальної громади виділено кошти в сумі 2,7 млн грн та проведено капітальний ремонт з переобладнання кімнат для потреб осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних, та 2,2 млн грн – капітальний ремонт покрівлі з утепленням у Комунальній установі «Будинок милосердя «Затишок» Криворізької міської ради.

Продовжено роботу з облаштування зручностями житла осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних. Уперше виплачено одноразову матеріальну допомогу двом особам з інвалідністю на кріслах колісних на придбання спеціальних засобів для безперешкодного доступу (переносні пандуси) на суму 13,4 тис. грн. Крім того, у звітному році коштом бюджету Криворізької міської територіальної громади надано допомогу чотирьом таким особам для обладнання житлових приміщень пристроями для з'їзду та ремонт раніше споруджених пандусів на суму 339,1 тис. грн (у 2020 році – 5 особам на суму 432,2 тис. грн).

Розвивається сфера застосування послуг «соціального таксі». З початку дії проекту «Соціальне таксі» надано 781 користувачу майже 7,6 тис. таких послуг, у тому числі в 2021 році – 310 користувачам понад 1,8 тис. послуг.

У звітному році розширено напрямки поїздок «соціального таксі», зокрема доповнено маршрутами до магазинів, оптики, готелів, навчальних закладів, курсів, класів. Стало можливим замовляти такий транспорт для людей з особливими потребами на кріслах колісних для участі в міських заходах.

Завдяки спільній роботі комітетів доступності виконкому міської ради, виконкомів районних у місті рад, підприємств, установ, організацій різних форм власності на 255 об'єктах улаштовано (або поновлено) зручності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних громадян (у 2020 році – на 172 об'єктах).

У місті функціонують 8 Комунальних установ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Криворізької міської ради, якими обслуговано понад 22 тис. пенсіонерів і осіб з інвалідністю та надано понад 2,6 млн різноманітних соціальних послуг. Комунальною установою «Будинок нічного перебування» Криворізької міської ради надано близько 7 тис. соціальних послуг особам, які не мали постійного місця проживання.

Бюджетних установ в місті 430 з чисельністю працюючих майже 34 тисячі чоловік. Протягом усього року відчувалася недостатність обсягів освітньої та медичної субвенцій з державного бюджету. Неодноразові звернення до вищих органів виконавчої влади дали позитивний результат і наприкінці року місто отримало додатковий обсяг медичної субвенції.

Разом з цим протягом року на дофінансування ключових галузей – охорони здоров'я та освіти містом з власних коштів міського бюджету виділено понад 273 млн грн на оплату праці педагогам та медичним працівникам, а також проведення заходів, які не забезпечуються у повному обсязі коштами державного бюджету (забезпечення інсуліном хворих на цукровий діабет, проведення сеансів гемодіалізу та перитоніального діалізу хворим на

хронічну нервову недостатність, діагностичних досліджень дітей, хворих на цукровий діабет, лікування онкохворих дітей, забезпечення технічними засобами осіб з інвалідністю та медикаментами пільгову категорії населення, тощо).

Поряд з утриманням бюджетних установ, з міського бюджету направлено 2,7 млрд грн на реалізацію заходів 32 міських програм у різних сферах соціальної діяльності. А це благоустрій міста, освітлення вулиць та доріг, ремонт та утримання доріг, озеленення міста, ремонт житлового фонду, забезпечення безперебійної роботи підприємств міського електротранспорту, соціальна підтримка окремих категорій мешканців міста шляхом виплати різних видів матеріальної допомоги й додаткових пільг та інше.

Кривий Ріг чи не єдине місто в Україні, де матеріальну допомогу з міського бюджету отримують всі пільгові категорії громадян. Майже кожен третій мешканець міста отримав у 2021 році коштом міського бюджету фінансову підтримку.

Робота виконкому спрямовувалася на забезпечення виконання соціальних програм та ініціатив у місті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булавинець В. Місцеві бюджети як джерело фінансування людського розвитку. *Світ фінансів*. 2008. №4 (17). С.166-174.
2. Зарубіжний досвід використання коштів місцевих бюджетів. URL: https://pidru4niki.com/91451/finansii/zarubizhnyi_dosvid_vikoristannya_koshtiv_mis_tsevih_byudzhetiv (дата звернення 20.09.2022)
3. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.#Text> (дата звернення: 25.09.2022)
4. Брязкало А.Є. Теоретичні аспекти сутності місцевих бюджетів в Україні. *Науковий вісник ЧТЕІ КНТЕУ*. 2013. №3. С. 244-248.
5. Європейська хартія про місцеве самоврядування від 15.07.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 01.10.2022)
6. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
7. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
8. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
9. Указ Президента України "Про Концепцію державної регіональної політики" № 341/2001 від 25.05.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text> (дата звернення: 16.10.2022)
10. Чорна Н. Зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів та можливості його застосування в Україні. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/734> (дата звернення: 16.10.2022)
11. Власюк Н.І., Чуй І.Р. Проблеми збалансування місцевих бюджетів України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2019. № 58. С. 122-128.
12. Козенко А. О. Особливості збалансування місцевих бюджетів в Україні. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2017. № 2

ДОДАТОК А

Аналіз надходжень міського бюджету за 2021 рік (уточнений план та виконання бюджету)

Показники міського бюджету	Уточнений план на 2021 рік	у тому числі:			Виконано за 2021 рік	у тому числі:			Відхилення
		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=7-3
Н а д х о д ж е н н я									
податкові надходження	6 208 403,0	6 148 503,0	59 900,0	0,0	6 108 147,5	6 045 217,8	62 929,7	0,0	-100 255,5
місцеві податки:	1 974 628,0	1 974 628,0	0,0	0,0	2 005 441,4	2 005 441,4	0,0	0,0	30 813,4
податок на майно:	1 526 765,0	1 526 765,0	0,0	0,0	1 540 803,0	1 540 803,0	0,0	0,0	14 038,0
неподаткові надходження	269 216,3	73 865,4	195 350,9	0,012	274 782,0	79 273,7	195 508,3	129,4	5 565,7
доходи від операцій з капіталом	7 167,4	0,0	7 167,4	7 167,4	5 883,2	4,8	5 878,4	5 878,4	-1 284,2
усього доходів власних та закріплених:	6 503 893,4	6 222 368,4	281 525,0	7 167,4	6 407 736,3	6 124 496,3	283 240,0	6 007,8	-96 157,1
Субвенції, дотації, одержані з інших бюджетів	2 627 948,2	1 309 480,9	1 318 467,3	167 013,4	2 625 479,5	1 308 649,6	1 316 829,9	167 013,4	-2 468,7
разом доходів:	9 131 841,6	7 531 849,3	1 599 992,3	174 180,8	9 033 215,8	7 433 145,9	1 600 069,9	173 021,2	- 98 625,8
Запозичення	54 793,0	0,0	54 793,0	54 793,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-54 793,0
усього надходжень	9 186 634,6	7 531 849,3	1 654 785,3	228 973,8	9 033 215,8	7 433 145,9	1 600 069,9	173 021,2	-153 418,8

ДОДАТОК Б

Аналіз витрат міського бюджету за 2021 рік (уточнений план та виконання бюджету)

Показники міського бюджету	Уточнений план на 2021 рік	у тому числі:			Виконано за 2021 рік	у тому числі:			Відхилення
		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку	
ВИТРАТИ									
Державне управління	232 470,5	230 893,9	1 576,6	724,4	225 948,7	225 219,5	729,2	80,9	-6 521,8
Освіта	2 830 958,8	2 727 784,0	103 174,8	25 070,8	2 653 781,8	2 558 264,9	95 516,9	22 753,5	-177 177,0
Охорона здоров'я	625 637,4	475 567,2	150 070,2	150 070,2	594 488,3	463 466,0	131 022,3	131 022,3	-31 149,1
Соціальний захист та забезпечення	433 318,8	396 827,0	36 491,8	31 126,9	400 181,5	366 400,2	33 781,3	29 292,9	-33 137,3
Культура і мистецтво	133 297,8	122 321,7	10 976,1	1 839,2	114 990,8	104 575,9	10 414,9	1 725,8	-18 307,0
Фізична культура і спорт	128 792,8	115 809,0	12 983,8	568,0	113 770,7	102 528,9	11 241,8	163,0	-15 022,1
Житлово-комунальне господарство	488 246,4	364 006,2	124 240,2	108 165,4	368 295,4	274 450,4	93 845,0	77 919,3	-119 951,0
Заходи із землеустрою	5 890,7	3 606,3	2 284,4	0,0	2 591,7	307,3	2 284,4	0,0	-3 299,0
Будівництво та регіональний розвиток	705 423,1	0,0	705 423,1	689 030,8	410 753,7	0,0	410 753,7	394 361,4	-294 669,4
Транспорт	1 076 913,5	1 055 973,6	20 939,9	11 546,6	870 901,8	859 932,1	10 969,7	1 576,4	-206 011,7
Національної програми інформатизації	42 186,9	34 579,3	7 607,6	7 450,3	27 871,3	21 208,6	6 662,7	6 508,1	-14 315,6
Інші заходи	296 935,9	49 763,6	247 172,3	218 035,0	204 865,9	39 753,7	165 112,2	154 673,3	-92 070,0
Інша діяльність	121 941,9	54 642,0	67 299,9	0,0	106 014,7	46 244,6	59 770,1	0,0	-15 927,2
Міжбюджетні трансферти	720 682,0	704 716,1	15 965,9	15 965,9	705 662,3	691 399,1	14 263,2	14 263,2	-15 019,7

усього видатків:	7 842 696,5	6 336 489,9	1 506 206,6	1 259 593,5	6 800 118,6	5 753 751,2	1 046 367,4	834 340,1	-1 042 577,9
Інша діяльність	778,4	778,4	0,0	0,0	731,6	778,4	-46,8	0,0	-46,8
разом витрат бюджету:	7 843 474,9	6 337 268,3	1 506 206,6	1 259 593,5	6 800 850,2	5 754 529,6	1 046 320,6	834 340,1	-1 042 624,7

ДОДАТОК В

Аналіз надходжень міського бюджету за 2022 рік (уточнений план та виконання бюджету)

Показники міського бюджету	Уточнений план на 2021 рік	у тому числі:			Виконано за 2021 рік	у тому числі:			Відхилення
		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку	
ВИТРАТИ									
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	6 208 403,0	6 148 503,0	59 900,0	0,0	6 108 147,5	6 045 217,8	62 929,7		-100 255,5
місцеві податки:	1 974 628,0	1 974 628,0	0,0	0,0	2 005 441,4	2 005 441,4	0,0	0,0	30 813,4
податок на майно:	1 526 765,0	1 526 765,0	0,0	0,0	1 540 803,0	1 540 803,0	0,0	0,0	14 038,0
НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	269 216,3	73 865,4	195 350,9	0,012	274 782,0	79 273,7	195 508,3	129,4	5 565,7
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	7 167,4	0,0	7 167,4	7 167,4	5 883,2	4,8	5 878,4	5 878,4	-1 284,2
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених:	6 503 893,4	6 222 368,4	281 525,0	7 167,4	6 407 736,3	6 124 496,3	283 240,0	6 007,8	-96 157,1
Субвенції, дотації, одержані з інших бюджетів	2 627 948,2	1 309 480,9	1 318 467,3	167 013,4	2 625 479,5	1 308 649,6	1 316 829,9	167 013,4	-2 468,7
РАЗОМ ДОХОДІВ:	9 131 841,6	7 531 849,3	1 599 992,3	174 180,8	9 033 215,8	7 433 145,9	1 600 069,9	173 021,2	- 98 625,8
Запозичення	54 793,0	0,0	54 793,0	54 793,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-54 793,0
УСЬОГО НАДХОДЖЕНЬ	9 186 634,6	7 531 849,3	1 654 785,3	228 973,8	9 033 215,8	7 433 145,9	1 600 069,9	173 021,2	-153 418,8

ДОДАТОК Г

Аналіз витрат міського бюджету за 2022 рік (уточнений план та виконання бюджету)

Показники міського бюджету	Уточнений план на 2021 рік	у тому числі:			Виконано за 2021 рік	у тому числі:			Відхилення
		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку		загальний фонд	спеціальний фонд	у тому числі бюджет розвитку	
ВИТРАТИ									
державне управління	270 885,5	270 097,3	788,2	255,0	267 851,7	267 123,0	728,7	202,7	-3 033,8
освіта	3 379 812,5	3 251 621,1	128 191,4	13 195,5	3 350 907,2	3 230 122,8	120 784,4	12 982,0	-28 905,3
охорона здоров'я	489 941,3	289 107,9	200 833,4	198 806,3	329 158,8	283 773,5	45 385,3	43 358,2	-160 782,5
соціальний захист	485 593,4	477 142,9	8 450,5	2 480,3	480 490,2	473 299,3	7 190,9	2 143,8	-5 103,2
культура і мистецтво	148 120,5	142 386,5	5 734,0	1 004,1	145 205,6	139 794,2	5 411,4	999,0	-2 914,9
фізична культура і спорт	150 463,7	143 186,6	7 277,1	0,0	146 963,7	140 380,9	6 582,8	0,0	-3 500,0
житлово-комунальне господарство	1 585 227,3	358 429,3	1 226 798,0	41 050,2	1 558 764,3	342 488,7	1 216 275,6	32 175,3	-26 463,0
здійснення заходів із землеустрою	6 258,4	4 036,6	2 221,8	0,0	3 786,1	3 786,1	0,0	0,0	-2 472,3
будівництво	433 443,8	0,0	433 443,8	415 300,4	289 981,1	0,0	289 981,1	271 837,6	-143 462,7
транспорт	1 129 169,3	1 125 469,3	3 700,0	3 700,0	1 061 099,9	1 059 922,5	1 177,4	1 177,4	-68 069,4
програма інформатизації	56 129,1	44 056,1	12 073,0	11 764,4	51 805,7	40 305,8	11 499,9	11 191,2	-4 323,4
інші програми та заходи	180 823,8	62 832,6	117 991,2	57 893,9	111 217,3	52 538,0	58 679,3	41 446,6	-69 606,5
інша діяльність	168 396,3	73 781,8	94 614,5	14 980,0	121 126,3	41 113,2	80 013,1	14 980,0	-47 270,0
міжбюджетні трансферти	804 294,2	771 583,8	32 710,4	32 410,4	794 289,2	765 905,4	28 383,8	28 334,0	-10 005,0
усього видатків:	9 288 559,1	7 013 731,8	2 274 827,3	792 840,5	8 712 647,1	6 840 553,4	1 872 093,7	460 827,8	-575 912,0
інша діяльність	360,0	360,0	0,0	0,0	259,6	360,0	-100,4	0,0	-100,4
разом витрат бюджету:	9 288 919,1	7 014 091,8	2 274 827,3	792 840,5	8 712 906,7	6 840 913,4	1 871 993,3	460 827,8	-576 012,4

Особливості формування та використання коштів місцевих бюджетів у зарубіжних країнах

<i>Досвід Німеччини</i>	<i>Досвід Великої Британії</i>	<i>Досвід Франції</i>	<i>Досвід Скандинавських країн (Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Ісландія)</i>
<i>Особливості формування коштів місцевих бюджетів</i>			
<p>В урядовому проекті місцевих бюджетів видатки плануються на 2-3% більше, ніж минулого року. Проект має відповідати критеріям бюджетної політики ЄС.</p>	<p>Частка місцевих бюджетів у бюджетній системі коливається на рівні 30%. Головне джерело місцевих бюджетів - муніципальний податок (справляється залежно від вартості майна та кількості дорослих членів сім'ї). Видатки місцевих бюджетів поділяються на поточні та капітальні (капітальні покриваються за рахунок позик, а джерелом фінансування поточних, головним чином, є податки).</p>	<p>Місцеві органи влади здійснюють великі капіталовкладення - понад 52% всіх капітальних державних витрат. Частка податків у місцевому бюджеті - 40%, субсидій - 30%, власні надходження і позики 30%. Місцеві бюджети, як правило, дефіцитні і потребують додаткових ресурсів для фінансування власних програм. Місцеві бюджети Франції в частині видатків складаються з двох основних розділів: бюджети поточної діяльності (функціональний) та бюджети нового будівництва (інвестування).</p>	<p>Особливістю фінансів Норвегії є те, що зовнішнього боргу у країни немає. Проблеми бюджетного дефіциту в країні немає також, навіть попри традиційно високий рівень бюджетних витрат та соціальних зобов'язань уряду. У Фінляндії із середини 1990-х років одним із пріоритетів бюджетних витрат є розвиток науки. Рівень видатків на науково-дослідні роботи у відсотках відносно ВВП є одним з найвищих у світі.</p>
<i>Основні напрями спрямування коштів місцевих бюджетів</i>			
<p>Структура видатків, спрямована на фінансування міністерств освіти, у справах сім'ї, літніх людей, жінок і молоді, закордонних справ, економічного розвитку і співпраці та ін. Найбільшу групу витрат становлять соціальні виплати.</p>	<p>Основні напрями спрямування коштів місцевих бюджетів Великої Британії такі: житлове та шляхове господарство, освіта, місцева влада та самоврядування, судова система, поліція, заходи з охорони навколишнього середовища.</p>	<p>У країні більше третини всіх поточних витрат місцевих органів влади припадає на утримання адміністративно-силового апарату (поліція, цивільна оборона, пожежна охорона, управління), третина - на освіту, культуру; важливою статтею витрат є розвиток інфраструктури.</p>	<p>Соціальна сфера є пріоритетом фінансової політики. Крім того, що велика частка соціальних послуг у скандинавських країнах є безкоштовною, вони дуже різноманітні за формами і доступні всім громадянам.</p>

ДОДАТОК Е

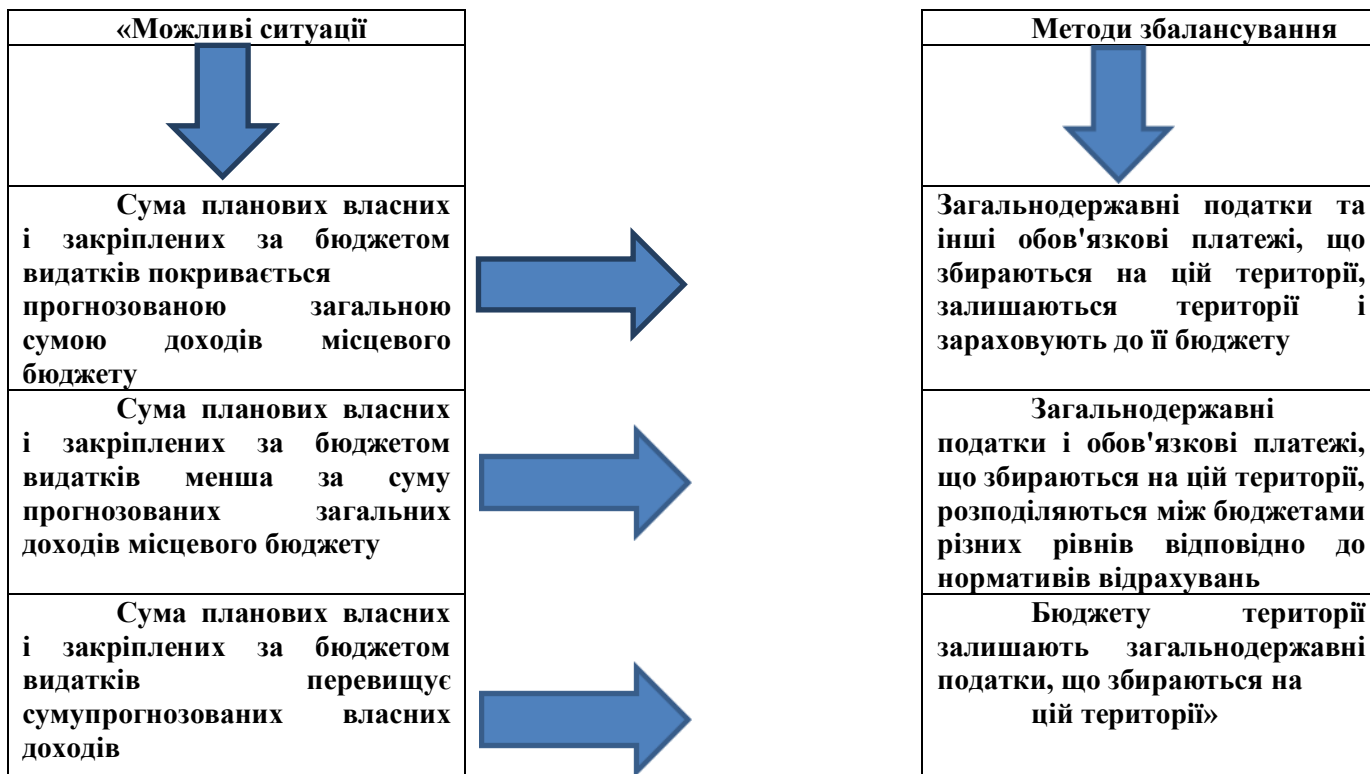
«Методи балансування місцевих бюджетів (варіант 1)» [12]

ДОДАТОК Ж

«Методи балансування місцевих бюджетів (варіант 2)» [12]

ДОДАТОК К

«Методи балансування місцевих бюджетів (варіант 3)» [12]

